AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՐԻՈՅ ամբ. 550, վեցամսեայ 300 ՈՒ. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ամբ. 7, վեցամսեայ 4 ոսկի

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ارتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՈՒՐԲԱԹ ՅՈՒԼԻՍ 1933 | 7 | ՉԵՒՔԸ ՀԱՍՏ 2.50 Ս. Դ.

Է. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պիտի ըլլայ բերիս ազգային օրաթերթը հայոց | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Ձեռագրակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 87 (925)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԴԻՐՔԸ

Քանի մը օր առաջ հրատարակուեցաւ Լոնտոնի Տնտեսական Խորհրդաժողովի Ամերիկեան պատուիրակութեան մէկ զեկոյցը, որմէ կը հասկցուի որոշապէս որ, Ամերիկան այն չափով մասնակցութիւն պիտի բերէ համաժողովի աշխատանքներուն և պիտի չխնայ անոր յաջող վերջաւորութեան, որ չափով որ այդ ժողովի որոշումներն ու կարգադրութիւնները օգտակար ըլլան Ամերիկեան արտադրութեանց գիներու բարձրացումին։ Մէկ խօսքով, Ամերիկան պիտի քաշուի Տնտեսական Խորհրդաժողովէն, եթէ տրուած որոշումները անյարմար ըլլան իր առաջարկած տեսակէտներուն։

Ինչպէս կը տեսնուի, նախագահ Ռուզվելթ որոշած է ամերիկեան ապրանքներու գիները բարձրացնել, տօլարի անկման տարբերութեան համեմատութեամբ։ Եւ պարտաւոր է ընել այդ։ Որովհետև Ամերիկեան երկրագործութիւնը ծանրակուտակ պարտքերու տակ կը ճզմուի այսօր, գիներու անբաւդատելիօրէն նուազումին հետևանքով։ Մինչեւ ապրիլ տօլարը պաշտպանած էր ոսկի չափանիշը։ Եւ այդ օրերուն, երբ տօլարը ուրեմն ոսկիի հաւասար էր, գիները զգալի անկում կրեցին։ Ատոր հետևանքով երկրագործները դժուարութեանց մատնուեցան՝ վճարելու համար իրենց պարտքերը։ Արտադրութիւնները բաւական չէին մէկ կողմէ իրենց առօրեայ ծախքերը հոգալու եւ միւս կողմէ ալ պարտքի քանակը զեղչելու։ Գիւղացիութեան պարտքը գլխաւորաբար 1928-1930 տարիներու ընթացքին գոյացած էր։ և այն ատեն օրինակ, եթէ, 100 պարկ ալիւրով կրնար 100 տօլար վճարել, այսօր 300 պարկով կրնայ վճարել այդքան գումարը։

Ուրեմն, յայտնի է պատճառը Ռուզվելթի ժտահոգութեան։ Գիւղացիութիւնը փրկելու համար այդ ծանրածանր պարտքերու ճնշումէն, կ'ուզէ գիները հաւասարեցնել 1928ի գիներուն առանց նկատի առնելու տօլարի արժէքազրկումը։ Իրականին մէջ, այս բարձրացումը երևութական է. 1928ի գիներուն նոյն իսկ բարձրանան այսօրուան գիները, դարձեալ հարիւրին 30 զեղչուած ըսել է, որովհետև տօլարը այդ համեմատութեամբ անկում կրած է։ Սակայն գիւղացիութեան համար տարբերութիւն չընէր, որովհետև ան իր պարտքերը տօլարով ըրած է և տօլարով պիտի վճարէ։

Հետևաբար, նախագահ Ռուզվելթի այս նոր ծրագրով, երկրագործները աւելի շատ քանակութեամբ տօլարներ պիտի ունենան, դիւրացնելու համար իրենց վճարումները։

Բացի այդ, Ռուզվելթ մշակեց ուրիշ ծրագիրներ, դարձեալ Ամերիկայի ներքին պահանջներու գոհացում տալու նպատակով։ Գիներու բարձրացումը միայն չէր կրնար փրկել կացութիւնը, պէտք էր նաեւ աւելցնել շրջագայութեան մէջ գտնուող դրամի քանակը։ Ատոր համար ալ Ռուզվելթ հաստատեցուց խորհրդարանին ու ծերակոյտին։ Նախ երեք միլիառի պիտի բարձրացնէր կրնի պանքի տօլարներուն քանակը և տօլարի ոսկի փոխարժէքը հարիւրէն 50ի պիտի պակսեցնէր։

Որոշապէս կը հասկցուի ուրեմն որ, տօլարի անկումը կամ գիներու բարձրացման որոշումը ոևէ արտաքին խնդիրներու հետ կապ չունենալով, զուտ ներքին պահանջ մըն է։ Բացի Ամերիկայէն, միւս բոլոր երկիրներու մէջ գիներու փոփոխութիւնները և դրամներու անկումները տեղի ունեցան, բայց այդ բոլորը արդիւնք էին արտաքին պայմաններու և անկախ կառավարութեանց կամքէն։ Ամերիկան ինքն է որ, իր կամքով և փափաքով կ'արժէքազրկէ տօլարը և կը բարձրացնէ գիները։

Լոնտոնի Տնտեսական Խորհրդաժողովին մէջ ալ Ամերիկայի պաշտպանած տեսակէտը այս է։ Կ'ուզէ որ ընդհանուր որոշումով մը գիները բարձրանան։ Կը հաւատայ նաև Ամերիկան որ, գիներու բարձրացումը վերջ պիտի դնէ տնտեսական այս աննախընթաց տագնապին։ Այս համոզումով ալ Ամերիկան Լոնտոնի խորհրդաժողովին մէջ հակառակ դիրք կը բռնէ կայունացումի ամէն տեսակ առաջարկներուն։

Տօլարի անկումով Ամերիկան հեռու ձգտաններու պիտի ենթարկուի։ Որովհետև բոլոր տէրութիւններէն աւելի առևելութիւն ունեցող տէրութիւնն է Ամերիկան է, որ յայտարարած է պաշտօնապէս թէ իր առևելութիւնները անկախ տօլարի հաշիւով պիտի գանձէ։ Այդ ճիշդ է։ Սակայն բաղդատելով իր ներքին տագնապին, Ամերիկեան գիւղացիութեան և աշխատաւորութեան մատնուած դժուարութեանց, շատ անկարևոր կը ձևայ առևելութիւններու խնդիրը։ Կ'ուզէ իր ներքին անելը նախ լուծել, որովհետև հիմնականն ու կարևորը այն է։ Պատերազմէն առաջ Ամերիկան ոչ միայն առևելութիւն չունէր, այլ պարտական տէրութիւն մըն էր։ Այսօր ալ եթէ պարտապանը չըլլայ, գոնէ պարտական ալ չըլլայ։

Ցայտնի է ուրեմն Ամերիկայի բռնած դիրքը և Լոնտոնի խորհրդաժողովին մատնուած անելը։ Շատ ձախող և անյարմար ժամանակի մը հանդիպած է ժողովը։ Սկիզբը արդէն յայտնի էր այս վախճանը, որովհետև Ամերիկան ամենակարևոր տէրութիւնն էր խորհրդաժողովի դիրքն ու ուղղութիւնը ճշդելու համար։

Վերջին հեռագիրներէն կը հասկցուի որ ժողովը ստիպուած է յետաձգելու իր աշխատանքները, տեղի չտալու համար ծանր խզուելներու։ Կարելի է ըսել որ, այս յետաձգումը հաւասար է ձախողութեան և խզումի և անհաւանական է որ անգամ մ'ալ տէրութեանց ներկայացուցիչները քով քովի գան տնտեսական տագնապի լուծում գտնելու համար։

Լոնտոնի Տնտեսական Խորհրդաժողովին կապուած յոյսերը այս անգամ ալ մնացին ապարդիւն։

ՆԱԽԱՊԱՏՄԱՆԸ

«Հայ տնտեսական բարգաւաճում առանց ազգային գիտակցութեան»

«L'Orient», Լիբանանի ցնծասական հարցին մէջ «enquête» մը բացած էր, որուն մասնակցած էին յայտնի անձնաւորութիւններ։ Այդ հարցի մէջ Պ. Լեւոն Փոքուճեան հետեւեալ յօդուածը դրած է «L'Orient»ի 1 յուլիս 1933 թուին։ Նկատի ունենալով սոյն յօդուածին արժէքը եւ կարեւորութիւնը՝ զոր ցնոր տուած է «L'Orient»ի խմբագրութիւնը, նոյն իսկ իր կողմէ սեռագծելով ցնոր որոշ նախադասութիւններ, մեծ սեռրեւ կուտանք ցնոր բարգմանութիւնը։ Այս առթիւ աւելորդ չենք նկատեր յայտնելու թէ Հայ եւ Արաբ մեռնեցման համար լաւագոյն միջոցներէն մին պիտի ըլլար այն որ մեր մասնաւորականութիւնը փոխանակ անհարեր մնալու մեր ցոր հայրենիքի ծաճագրգռող հարցերուն հանդէպ, մասնակցեր անոնց ինութեան գործին, յայտներ իր կարծիքը յղօրէն՝ տեղական մամուլին մէջ, եւ, այդ ձեւով, ցոյց տար թէ ինչ անհարեր չէ դէպի այս երկրի ապագան։

«L'Orient» լաւագոյն նախաձեռնութիւնը ունեցաւ քննութիւն մը (enquête) բանալու՝ գործի սչխարհի կարևոր անհատականութիւններուն մասնակցութեամբ Լիբանանի տնտեսական բարելաւման միջոցները բնորոշելու համար։

Պատասխաններուն խոշոր մէկ մասը կարդացի։ Անոնք, ամէնն ալ, այնքան ճիշդ էին, որքան հետաքրքրական։ Այդ օգտակար քննութեան եզրակացութիւնները հետաքրքիրներն էին։

Փոխել «բռանցքը»ի վաճառականութիւնը Արեւելեան երկիրներու համար,

Երկրին բնական եւ երկրագործական հարստութիւններուն օգտագործում,

Հաւասարակշռական նախաձեռնութիւն,

Խնայողութիւն՝ պետական մեքենային մէջ,

Առեւտուրու զարգացում,

Մակաբոյծ մասնորականներու սահմանափակում, բնակութիւններու կազմակերպում,

Լաւագոյն կազմակերպում՝ օդափոխութեան վայրերու, եւայլն։

Անշուշտ որ այս ծրագրի իրագործումը պիտի ապահովէր մեր երկրի բարգաւաճութիւնը։

Բայց ինձի թող թոյլատրուի հետևեալ նախադասութիւնը ընել։—

— Ո՛ւր գտնել ազգային ուժը (la force nationale) անհրաժեշտ սոյն ծրագրի իրագործման համար։

***

Հարցը հետեւեալն է.—

— Ցնծասական բարգաւաճում (prospérité) մը, մեզի համար, կարելի՞ է առանց մեր ազգային կացութեան հիմնաւորման (չեմ ըսեր քաղաքական)։

Ահա՛ գլխաւոր հարցը Լիբանանի համար,— երկիր մը՝ որ անկախութեան կը վերածնի և որ — ի՛նչ որ կոքևորագոյնն է — ազգային կազմակերպման ճամբուն մէջն է։

***

Առանց ազգային համագործակցութեան մը, աւելի ճիշդը, առանց հաւասար եւ գիտակից Լիբանանեան ազգութեան մը պատմական ֆորմիւլին, ամէն ձեռնարկ՝ որ, սչխարհագրական օրէնքներու տեսմանին մէջ, պիտի ձգտէր մեր երկրին աւելի լաւ տնտեսական գոյութեան, պիտի դատապարտուէր մնալու մակերեսային, անորոշ, գէշ կազմակերպուած և առանց հաստատուն հիմի։

Հետևաբար, ո՞ւր գտնել Լիբանանեան ուժը (énergie),— վերածնող մեր տնտեսական բարելաւման։

Կը բացատրեմ։

Ազգային տնտեսութիւն մը հաստատուն է միայն այն ատեն, երբ ան հիմնուած է ազգային գիտակցութեան վրայ։ Ժողովուրդի մը համար, որ կ'ուզէ իրեւ ազգ պարփակ իր հողամասին վրայ, գոյութիւն ունի նաեւ տնտեսական հայրենասիրութիւն մը,— տնտեսական արդիւնք (corohlaire) ճշմարիտ հայրենասիրութեան։ Եւ այդ տնտեսական հայրենասիրութեան ընդհանուր գիտակցութիւնը, իր արդիւնքներովն իսկ, կը ծառայ անհատական տարբեր տնտեսութիւններու պահպանութեան։

Երկրի մը համար հատուցման եւ մատուցման օրէնքը (արտադրութիւն և ներածում) բացարձակ է միայն տուած ժամանակամիջոցի մը համար։ Նոր տնտեսական պայմաններու ենթակայութեամբ (contengence) ան կրնայ փոխուիլ։ Ընդհանուր կարգ մը, որ լուրջ ուսումնասիրութիւններով որոշուած նպատակը կը հետապնդէ, կրնայ տեղի տալ այդ նոր տնտեսական պայմաններուն։ Եւ գրեթէ բոլոր երկիրները տնտեսական անկում կրեցին իրենց մէջ՝ թագուն վիճակով։

Բայց, օդապզի տեղծագործ կարգ մը գոյութիւն ունենայ՝ իսկ ազգային գիտակցութիւն մը անհրաժեշտ է, նրօգտարեր փափուկ մը՝ վերածուած բեւեռուն նպատակի մը՝ իր սեփական կեանքը ապրելու։ Այն թռիչքը որ կը հրամայէ ջիղերուն և որ մարդին կուտայ անդիմադրելի ժղում, հետապնդուած գործին հանդէպ այն հաւատքը՝ որ ցեղի մը գոյութեան իրաւունքը կը կազմէ։

Եւ, այդ պահուն միայն, ժողովուրդ մը կը կապուի իր հայրենիքին և սչխարհագրական և տնտեսական օրէնքներու սահմանին մէջ, կը ազնի տանալ առաւելագոյնը իր հողամասէն եւ իր ձեռնհասութենէն։

***

Արդեօք այս ազգերը կը համապատասխանե՞ն մեր ներկայի կացութեան։

Անկեղծօրէն կ'ըսեմ,— Ոչ։

Լիբանանցիները չեն հասած տակաւին ազգային անհրաժեշտ հատուներ՝ կրնալ փրկելու համար իրենց ազգային ցնծասութիւնը։ Մենք չենք ապրիր դեռ այն ազգային գիտակցութիւնը՝ որ մեզի գլեռները աեղափոխող հատաքը պիտի ներշնչէր։ Մենք ազգութեան մը լուսանցքին վրայ կ'ապրինք։ ԵՒ հետևաբար տնտեսական հայրենասիրութենէ, մենք չենք գիտեր իսկ մեր տնտեսական ձեռնարկները դեկավարել։ Փոխանակ նոր ձեռնարկներու սկսելու, ընդհակառակը՝ կը վճռատակութենան մը՝ մեր առօրեայ պէտքերը գոհացնող մեր գործունէութեան դերը դատապարտուած կը գտնէ։ Այդ պատճառով իսկ բազմացումը, միևնոյն ցնծասկին մէջ, միևնոյն վճռատակութեան, հետևանք ունենալով բաժանման եւ զէշ մրցակցութեան չնորհիւ չտէր նուազումը։ Անհատապաշտ մինչեւ մեր անհատական չտերուն ճնասումը՝ երկրին ընդհանուր տնտեսութիւնը մեզ չհետաքրքրեր։ Ո՛չ մէկ արհեստակցական միութիւն պիտի կրնար ապրիլ մեզ մօտ։ Եւ կը քննադատենք պետութիւնը՝ առանց խորհելու որ ամեն պետութիւն կ'արժանայ ազգը՝ զոր կը կառավարէ։

Որովհետև մենք ցնծասկին մէջ չենք գիտակից և հպարտ ցնծ երկու բաներէն, Լիբանանեան Ազգութիւն։

Ճշմարտութիւնը ընդունիլը ամօթ չէ։ Մեզի համար ամօթը մեր ապագայ սերունդներուն առջև պիտի ըլլար չքեղել դէպի ազգային այն հանգրուանը որ պիտի փրկէր մեր տնտեսական ապագան մեր ազգային հետագային միութեան։ Դժբախտաբար, այդ ուղղութեամբ, մեծ բան չենք ըներ։

Գրեթէ ոչինչ չենք ըներ։

Թէև այդ տնկարելին չէ։

Ընդհակառակը... Լիբանանի ներկայ վիճակը, Ֆրանսայի անհրաժեշտ ներկայութեամբ, մեզի կուտայ յատկապէս պատեհութիւնը՝ այդ բանին համար։

Ինչ որ մենք պիտի քննենք մեր յաջորդ յօդուածով։

Թարգմ. X ԼԵՒՈՆ ՓՕՔՈՒՃԵԱՆ

ՄՕՀԱՄՄԷՏ

Արաբական բովանդակ աչխարհը, այս օրերս ընդհանուր ոգևորութեան, ցնծութեան և խորունկ հրճուանքի մէջ է։ Արաբ ժողովուրդը մեծով պզտիկով կը տօնէ փառաչուք եղանակով մը իր և աչխարհի ամենամեծ մարգերէն մէկուն՝ Մոհամմէտի ծննդեան տարեդարձը։

Այս տօնը Արաբներու ամենանուիրական և ամենաթարմ նչանակութիւն ունեցող տօնն է։ Արաբները հազարապզտիկ անգամ երախտապարտ են Մոհամմէտի։ Անոնք հպարտ են անոր նման հերոսական, գերմարդկային դէմք մը իրենց հայրենիքը ծնած ըլլալուն համար։ Իրաւունք ունին։

Ի՛նչ էին արաբները Մոհամմէտէն առաջ և ի՛նչ եղան անոնք անոր մահէն յետոյ։

Ըստ ամենայնի պատմագիրներու՝ արաբները դեռ մինչև 6րդ դար Ք.Ե., չէին ներկայացներ ոչ մէկ արժէք՝ ազգային, քաղաքական և պատմական իմաստով։ Անոնք զուրկ էին ազգային, կրօնական, մշակութային մասնայատուկ գիծագծերէ, նկարագրէ։

Անոնց անունը չատ քիչ անգամ կը յուշէր պատմութեան, ազգերու կեանքի թատերաբեմին վրայ։

Վեցերորդ դարէն առաջ իրենց դրացի Յոյներ, Հայեր, Պարսիկներ, Հրեաներ և նչն., ունէին գեղեցիկ քաղաքակրթութիւն մը, գիր, գրականութիւն և ազգային ուրոյն դիմագիծ։

Արաբները մինչև այդ դարը գրեթէ քչուած իրենց բուն հայրենիքին, արաբական անապատներուն խորերը և կամ իրենց թերակղզիին արևելեան եւ արևմտեան ծովեզերեայ վայրերը՝ կ'ապրէին ասպատակութիւնով, խաչնարածութեամբ և մասամբ ալ վաճառականութեամբ։

Արաբը երկու գլխաւոր դասակարգ ունէր — Ա.— Հարաւցի, և Բ.— Ադքաղցի։ Հարաւցիները կը զբաղուէին վաճառականութեամբ, առևտուրով։ Ադքաղցիները խաչնարածութեամբ, ասպատակութեամբ։

Արաբները բաժնուած էին բազմաթիւ, բազմաթիւ ցեղերու, ցեղախումբերու, որոնք բոլորն ալ իրարու դէմ կռուի մէջ էին չարունակ, ցեղային վարի առեւլութեամբ, քինախնդրութեամբ լեցուած իրարու դէմ։ Լեզուական միութիւնն իսկ կը պակսէր այդ դարերուն, Արաբներուն մօտ։

Դեռ մինչև 6րդ դարը Արաբները կռապաշտ էին, հեթանոս։ Հրեաներու, Հայերու, Յոյներու և Եւրոպայի ունեցած միասնութեան գաղափարը չատ հեռու կը մնար Արաբներէն։ Անոնք ունէին հարիւրէ աւելի կուռքեր Քէպէի մէջ, որուն ասրին անգամ մը, բոլոր Արաբները ուխտի կ'երթային։

Մէկ խօսքով, արաբը ի վերջոյ պատմութեան մէջ պիտի կորուէր, եթէ մէջտեղ չի գար իր այն մեծ զաւակը, որը Մոհամմէտ կը կոչուի։ Արաբը, Քրիստոնեաներու, Հրեաներու հետ մեծ մասամբ խառնուելով պիտի ձուլուէր, անյայտանար և չպիտի ունենար իր յետագայ բոլոր ազգային, քաղաքակրթական մեծութիւնները, եթէ, դարձեալ, Մոհամմէտի ոգին, աստուածային հանճարը չի ոռնուներ արաբ ցեղերու մտքի ու սրտին խորերը և անոնց երևակայութեանը մէջ։

Ահա՛, այստեղ է, որ անհատապաշտութեան վարդապետութեան կամ տնտեսութեան չատագովները բարձրաձայն պատուհասին վրայ իրենց մտածման և փառաւոր տեղը կրնան գրաւել երկա՛ր ժամանակ։

Մոհամմէտէն առաջ կար Եգիպտոսը, Հրէաստանը, Փիւնիկէն և Ասորիքը։ Այս երկիրները նախ Գաղտէացան և Սելևկեան, յետոյ Հռովմէական և այնէն վերջ Բիւզանդական տիրապետութեանց և ազդեցութեանց չնորհիւ ծաղկած էին խիստ և քաղաքակրթական արժէքներ կը ներկայացնէին։ Այդ երկիրներուն մէջ հրէական, ասորական, հելլէնական մշակոյթը, կրօնը, վճռատակութիւնը, գեղեցիկ վերելքներու, մեծ յառաջդիմութիւններու մէջ էին։

Մինակ Արաբներն են, որ ոչ մի այն եւ կը Ցնան այդ ազգերու քաղաքակրթական հարստութիւններէն այլ և բոլորովին անոնցմէ անուն մըն են որպէս ազգ, որպէս կազմակերպուած պետութիւն։ Անոնք չատ չատ, Լիբանանէն, Ասորիքէն, Փոքր Ասիայէն և Միջագետքէն անցնող Արեւելեան Քէ Արեւմտեան ազգերու կազմակերպած բանակներուն իրրև հպատակութեան տուրք։ զինուորներ կուտային, պատերազմի գաշտին վրայ կուռելու նոյն այդ պետութիւններու փառքին ու յաղթանակներուն համար։

Մէկը պէտք էր, մէկ հատիկ անձ մը, հերոս մը, մարգարէ մը կամ հանճար մը, կարողանալու վերջապէս, արաբն ալ ազգ ու անկախ ազգերու, եւ մշակոյթով բարձր ցեղերու կողքին կանգնեցնել։

Եւ այդ մէկը, արաբ ցեղը կարողացաւ ունենալ։

Եւ ահա՛, չնորհիւ Մոհամմէտի, Արաբիոն դարձաւ պատմական ազգ, ցեղային արժէք։

Մոհամմէտն էր, որ կարողացաւ վերջ տալ Արաբներու բազմաստուածութեան կրօնին, ասանց ատր արաբ ցեղերու հաւատքական մաածումը, խորհելակերպը, սովորութիւնները ու աւանդութիւնները չի պիտի կարողանային իրականութիւն դառնալ յետագային։

Մոհամմէտ Ալլահի մը, միակ Աստուծոյ մը գոյութիւնը, կամ գոյութիւնը մէջտեղ դնելով, ուզեց, որ վերջ տրուի արաբական ցեղերու մշտական կռիւներուն, եղբայրասպանութիւններուն։

Մոհամմէտը իրաւ հանդիպ խիստ ատրամարժ, տեսլավառ, դաւադիր ատրաբ բազմաթիւ ցեղերը իրարու քով բերելով կազմեց արաբ ազգի միութիւնը՝ թէ կրօնական թէ քաղաքական և թէ ազգային։

Ի՞նչ պիտի ըլլար հրեան, եթէ չունենար իր Մովսէսը, հայը՝ իր Մեսրոպն ու Սահակը։ Եթէ այդ երկու ազգերը օգտուեցան իրենց դրացիներէն, նաև Քաղդէացւոյն, Եգիպտոսի, Փիւնիկէի քաղաքակրթութիւններէն, Մոհամմէտն ու Արաբներն ալ օգտուեցան իրենց կարգին Պարսիկներէն, Յոյներէն, Հրեաներէն ևն։

Մոհամմէտի մեծութիւնը հոն է որ այս զարմանալի անհատականութիւն, իմացականութիւն ունեցող մարդը կարողացաւ իր ժողովուրդին չատ աւելի բարձր ցեղերու, ժողովուրդներու կրօնէն, մշակոյթէն մէկ խօսքով քաղաքակրթութենէն օգտուիլ և անոնցմէ իր քաղած դասերն ու առացած բարիքները՝ իր կարգին, իւրացնել ասլ իր իսկ հայրենիքին և ժողովուրդին։

Մոհամմէտը ոչ միայն կարողացաւ միաձոյլ, միակամ արաբ ազգն ու հայրենիքը կերտել, այլ և, անիկա պատճառ եղաւ որ Արաբները դուրս գալով իրենց անապատներէն, տարածուին Գանգէսէն մինչև Սպանիա և հարաւային Ֆրանսա, կազմելով արաբական մեծ կայսրութիւնը հոյակապ։

Անիկա պատճառ եղաւ որ աստիճանաբար արաբ բարձր քաղաքակրթութիւնը։

Եւ հիմա, երկկոյս խե՛զ, ակար, անգոյն, արաբ թափառական ցեղերը, ո՛չ միայն ազատ և անկախ են, այլ նաև, իրենք է, որ կ'իշխեն իրենց կարգին՝ քիչ առաջուան իրենց աչերուն կամ պետութիւններուն վրայ։

Մոհամմէտէն չատոյ, արաբ ազգը ժամանակ ուշադրութեան և յարգանքի առարկան դարձաւ մարդկութեան։ Որովհետև, Արաբները կարողացան իրենց տեսական տեսլատարած հանճարովը ճարտարապետութեան, արուեստներու, արուեստներու, գրի, գրականութեան և գիտութեան մէջ հոյապեղ կոթողներ կանգնել։ Այդ կոթողներուն հետ նաև իրենց զինուորական կազմակերպութիւնը այնքան բարձր և յառաջացած էր, որ կարողաց մեծ նուաճման կայսրեր կ'ուզէին իրենց թանկագին նուէրներով գազատի խալիֆաներուն սիրտը գրաւել։

Եւ ահա՛ն, արաբական քաղաքական և քաղաքակրթական վերելքը կը տեւէ 7րդ դարէն մինչեւ 12րդ դար, մոտաւորապէս։ Գտաճո՞ր։ Գտաճառը թող

ՍԻՆԵՄԱՅԻ ԱՍՏՂԵՐԷՆ

ՄԱՐԼԷՆ ՏԻԷԹՐԻԽ

Բարեժուռնար նոյնպէս խնդիր ունեցաւ Մարլէնի հետ։ Այս առտուն չի վճարեց 4000 ռոլարը, որ կը տանէր չոքոթը, արուեստագիտուհին։ Անիկա 18,900 ռոլարի վճռաւոր հատուցում պահանջեց, որովհետև Մարլէնը չէր ուզած խոտոր «Երգ—երգոց»ը Ռուբէն Մամուլեանի դեկավարութեան տակ։ Անիկա պահանջեց, որ Մարլէնը մէկ անգամ ընդ միշտ հեռանայ Մ. Նահանգներէն։

Ջղերը խիստ ակարացած էին։ Վօն Սթէրնպէրգ անկարելի կը գտնէր կանոնը այս արուեստագիտուհիին։ Օր մը այս մարդը երբ կը տեսնէ որ Մարլէնը կը պատի Մօրիս Շեվալիէյի հետ, կ'ուննայ սասիկ բարկութեան նպատակ մը, ծանր կռուի կը բռնուի Մօրիսի հետ և իր վերջոյ հեռանալով անկէ, կը ժամերէ կամ մեռնի և կամ մեռցնել...

* * *

Բայց ահա՛, Մարլէնը՝ որ հիմա՛ ազա՛ է։ կ'երգէ ազատ, կ'ուզէ ազատ, կ'ուրախանայ ազատ և իր բարեկամներուն հետ պատիներ կը կատարէ, կը խօսակցի ազա՛... Ո՛վ եղաւ պատճառ։

— Մօրիս Շեվալիէն։

Այս ֆրանսացի արուեստագէտը կը սիրէ զուարթութիւնը։ Բարեկամանալով Մարլէնի հետ, ամէն օր անոր հետ պատիներ կը կատարէ։ Սրճարաններ կը յաճախեն, լաւ ճաշարաններու մէջ միասին կը ճաշեն, կերթան միասեղ պարասրահ եւ Քոլլ կուտայ, որ Մարլէնը իր բոլոր նախկին բարեկամներու հետ յարաբերութիւնները վերըսկսի։

Սթրէնպէրգ տրդիւած էր Մարլէնի, որ տեսակցի, սինէմայի ստացերէն ժողանի հետ։

Շեվալիէյի չնորհիւ հիմա Մարլէն ամէն օր պատիներ կը կատարէ իր բոլոր նախկին բարեկամուհիներուն հետ, կը տեսակցի ազատօրէն անոնց հետ։

Մարլէնն, հիմա, չատ ուրախ է եւ չուզէր հեռանալ Հոլիվուտէն։

Շատ մը նպաստաւոր առաջարկներ կըլլան իրեն, որ վերադառնայ Գերմանիա։ Բայց, նա, հիմա կը նախընտրէ մնալ Կալիֆորնիա, իր պատուական ընկերոջ Մօրիս Շեվալիէյին և ամերիկացի գեղեցիկ իր բարեկամուհիներուն հետ։

Անիկա չէ մոռցած թոլորովին, իր ամուսինը նախկին։ Զուզեր ամուսնալուծիլ։ Իր ամուսինը և իր փոքրիկ Մարիան, երբեք չէ մոռցած, չէ լքած։ Եթէ բաժնուի Ռիւոլֆ Զիպէլէն, երբեք անոր հետ ուրիշ ազատաժամ, ազատախոհ ամուսին մը չպիտի կրնայ գտնել անգամ մըն ալ։ Անիկա նոյնիսկ չպիտի ուզէր, եթէ ամուսնալուծութեան բլլար, ամուսնանայ Մօրիս Շեվալիէյի հետ անգամ։

— Անհնարելն կը սիրեմ Մօրիսը, կրնէ չատ անգամ։ Անիկա պատուական ընկեր մըն է, բայց ես չեմ կրնար վիպապաշտօրէն կապուիլ անոր հետ։

Եւ Մօրիս Շեվալիէն ալ, իր կարգին, կը խոստովանի, որ երբեք մտագրութիւն չունի վերամուսնանալու։

* * *

Մարլէն Տիէթրիխ այսօր տղեքան աշխարհահռչակ և խիստ անուանի արուեստագէտ մը դարձած է, որ երբ փոզոզէ մը անցնի կամ իր բնակած պանդոկին մէջ հեռաքրքիրներու և իրմով հիացողներու ծովածաւալ բազմութիւն մը իր դէմը կը գանէ, կը չրջապատուի բազմաթիւ ակնանուր գրազէններէ, արուեստագիտուհիներէ։

Այս արուեստագիտուհիին մասին մինչև հիմա զանազան լեզուներով հրատարակուած են բազմաթիւ հատորներ, գրքոյկներ։ Այդ ուսումնասիրութիւններէն կը հասկնանք, որ Մարլէնը ունեցած է չատ մը ոսկեծներ սկսելով իր մանկութենէն իսկ։

Մարլէն Տիէթրիխը ծնած է Պէռլինի մէջ։ Իր հայրը բարձրաստիճան զինուրական մըն է և մասնակցած է պատերազմին։ Պատերազմի այդ տարիներուն է որ փոքրիկ Մարլէնը կ'առնէ ջութակի, երգի և դաշնամուրի դասեր։ Միևնոյն ժամանակ ընդհանուր զարգացումի մը հետևելով։

Կը սիրէր ձի նստիլ։ Օր մը ձիէն կիյնայ։ Կը վիրաւորուի։ Երկար ժամանակ մոռնալով իր ամենասիրելի զբաղումները, որ դառնայ և բնաւ չի մտածեր իր սիրած ջութակը որը ամենէն չատ կը սիրէր։

Մարլէնը այսօր կատարելապէս գիտէ երգել, նուագել ջութակի և դաշնամուրի վրայ։

Ծեռայ դասնալով դերասանուհի Պերլինի մէջ, մեծ խնամքով կ'ուսումնասիրէ դասական հեղինակները։ Անիկա կատարելապէս կը խոսի բեմին վրայ թէ ողբերգական և թէ կատակերգական դերեր։ Մասնաւոր ուշադրութիւն կը դարձնէ նաև պարի արուեստին։ Ունենալով հիանալի, գեղեցիկ և ճկուն մարմին մը։

Մարլէն Տիէթրիխ վերջերս Ռուբէն Մամուլեանի նոր գործին մէջ մասնակցեցաւ մէջ խիստ կարեւոր դեր մը ունի։ Այդ ֆիլմը այս ձմեռ մենք պիտի տեսնենք, ան կը խաղայ «խարտեաշ ասղնիկի ուզանդին վրայ, այլ նաև պիտի սքանչանանքներ բեմադրիչին վրայ, որը մեր հայրենակիցն է, հանճարեղն Ռուբէն Մամուլեան։

Գերմանները այսօր մեծ հպարտութեամբ մը կը խօսին իրենց մեծ արուեստագիտուհիին մասին, իրաւունք ունին։

Հայերը նոյնպէս կրնան պարծիլ եւ արդարօրէն հպարտ կրնան բլլալ, թէ ունին Ռուբէն Մամուլեանի նման բարձր արուեստագէտ մը, որը՛ միայն Մարլէն Տիէթրիխի նման արուեստագիտուհի մը, այլ և բազմաթիւ օտար ուրիշ անուանի դերասաններու և դերասանուհիներու վրայ կեցած վարպետը ան անոնց խաղարկութեանը չափ և կշիռ կուտայ։ Կը հրամայէ անոնց։

X

ՄՕՑԱՐԹ

ԱՌԱՋԻՆ ԵՒ ՄԻԱԿ ՍԷՐԸ

1756ին, Սալսպուրկի մէջ աչխարհ եկաւ նորածին մը, որուն արտակարգ ձիրքերն ու կարողութիւնները չուտով հիացում պատճառեցին մերոզի մարդկութեան։ Դեռ ըսքը սարեկան, Եւրոպայի մեծ քաղաքներուն մէջ տուած իր նուագահանդէսներուն և հիմնական ներկայացումներուն չնորհիւ պալատ պալատ կը հրաւիրուէր և Մարքիզ մը Բեմպատուրի ու անգլիոյ կայսրուհիին յարգանքին եւ համակրանքին կարժանացաւ։

Ահա՛ այդ տղայոյզը, այդ հսքը տարեկան հանճարը Մօցարթն էր։ Ան, այդ պզտիկ տարիքին, չափազանց արուեստագէտի մը բոլոր յատկութիւններն ու առաւելութիւններն ու առաւելութիւնները կը ներկայացնէր։ Երչդուելիք ան ատիճան զօրաւոր էր որ, անգամ մը լսած նուագ մը, կրնար առանց տիպի ինքներէն կրկնել։

Անոր առաջին օպերան Իտալիոյ մէջ հրատարակուեցաւ, երբ ինք գեռ 12 տարեկան էր։ Անկէ առաջ, Վիեննայի մէջ կարդ մը նօթաներ հեղինակած էր։

Մեծ ընկերութիւններու մէջ մեծցող Մօցարթ, թեթևսոլիկ, խաղերն ու զբաղութիւնները սիրող, ժամանցէն վերջին ծայր հաճոյք առնող մարդ մըն էր։ Բազմաթիւ կիներու և աղջիկներու հրաւէրին և համակրանքին արժանացող այս արուեստագէտը սակայն, ամբողջ կեանքին մէջ միայն մէկը կրցաւ սիրել։ Այօյտիա Վէվէր։ Ան՛ իր սիրած միակ կինը։ Անոր սիրոյն այժմեական վերջ, Մօցարթ արուեստի երկնակամարին բարձրացաւ և արտադրեց ամենահիանալի գործերը։ Իր ամենափայլուն հանդիսութիւնները պատրաստեց այն չրջանին, երբ իր սրտին ու հոգիին մէջ կատաղ նստած էր Վէվէր։

Այօյտիա խնայող, խորամանկ, գրաւիչ և վայելուչ աղջիկ մըն էր։ Շնորհիւ իր գեղեցիկ ձայնին ան կուզէր օպերաներու մէջ հանդէս վաստկիլ։ Ու գիտէր որ այդ հանդէսը գրաւելու համար անհրաժեչտ էր Մօցարթի համակրանքը։ Որով, սիրող կնոջ մը պէս, կը ժպտէր Մօցարթին և գաղտագրանքը ցոյց կուտար անոր հանդէպ։ Իր սիրտը կրակով լեցուն սիրտերը կը հանկչար այդ բոլորը և իր սիրուհիին երջանկութիւնը ապահովելու համար կուզէր գոյն Իտալիոյ մէջ օպերայի մը անգամակցիլ տալ։ Երբ Մօցարթի հայրը լսեց և իմացաւ այդ մէջ, արդէն հանդիսացաւ։ Ու մեծ արհամարհանքով տպի արցունքներ թափելով բաժնուեցաւ Այօյտիէն։

Բաժնուեցաւ Մօցարթ, սակայն երբէք չի կրցաւ մոռնալ Այօյտիի մէրը։

Մօցարթ Փարիզի համբարգութենէն և կարգ մը արուեստագիտական մրցակցութիւններէն յետոյ, չի կրնար հանգչանալ և կորչէ գանել Այօյտիան։ Կը մեկնի Միւնիխ։ Հոն Այօյտիան մեծ օպերայի երգիչը նչանակուած էր և մեծ համբաւ չունէր։ Այլևս Մօցարթին յարգանք և համակրանք ցոյց տալու իՙնչ պէտքկար։ Այօյտիա ծափերէ և գովեստներէ չփոթած, Մօցարթին իր կռնակը դարձուց։

Թէպէտ Մօցարթ այն ատեն կրցած էր այդ ցաւը երևութապէս պահել, սակայն սրտի խորէն երբէք պակաս չեղաւ յուզումն ու վիշտը։ Ու վերջապէս, ամբողջ կեանքի իր անմոռանալի սիրուհիին քրոջ Քոնսթանչէի հետ։

18րդ. դարու ամենամեծ հանճարը Մօցարթ, իր համբաւը գլխաւորապէս չունեցաւ օպերաներէն։ Դասական նուագի մեծ ճիղերուն մէջ ալ նորութիւններ և անմոռանալի հեղինակութիւններ բեմադրեց, սակայն, անոնց մէջ չի կրցաւ չունի այնքան համբաւ եւ անուն, որքան չունեցաւ օպերաներէն։

«Վալտշէն Փախուստ» անուն իր օպերան, այսօրուան գերման օպերայի հիմը կը նկատուի։ Իր «Յոգ սիրէ» օպերան, որ գրուած նոր ուղի մը կը բանար գերմանական գեղարուեստին մէջ։ Այդ օպերայի դէպքը տեղի կունենայ Թուրքիոյ պալատներէն մէկուն մէջ։

Ուրիշ մէկ գլուխ գործոցն ալ «Ֆիգարոի ամուսնութիւնքն է։ «Ծօսի Ֆան Թիւթ» եւ Տոն Ժուանը հայկական գործեր են։ Կը թէ, մարկ ընելէ վերջ Տոն Ժուանը ըսած է. «Ծառուածի նուագն ալ պէտք էր Մօցարթ կազմէր։»

ԱՆՀԱՒԱՏԱԼԻ ԼՈՒՐԵՐ

Ամերիկայի մէջ. Հինաէրսրն անուն մարդ մը 6000 կատր գիրքեր պարունակող գրադարան մը ունի։

Դեռ զարմանալի ոչ մէկ բան կայ այսքանին մէջ։

Զարմանալին այն է սակայն որ այդ գիրքերուն ամենամեծը հազիւ դրոշմած քսուղքի մը մեծութիւնը ունի։ Անոնց մէջ կը գտնուի նաև նչանաւոր անգլիական գրագէտ Շէյքսպիրի ամբողջական գործը։

— Մտածած մէջ, Քավարտաճանչ անուն ցեղ մը կ'ապրի։ Այս ցեղի պատկանողները կը հաւատան որ իրենց նախահայրերը էյեր եղած են։ Այդ պատճառու ալ անոնք մինչեւ այսօր արտարկարգ պատուոյ անունք եւ յարգանք ցոյց կուտան էյերուն։

— —

Արիւնը որուն մարդիին մէջ որ չերթայ բնչ, անոր մահնամտակ ձեւերը կ'ստանչ։ Որով 3000 հոգիէ առնուած արիւնը, կարելի է բաժնել եւ գտնել խառնուածքի վերջ։ Որովհետև անոնցմէ ոչ մէկը միւսին կը նմանի։

— —

Աւստրիոյ Զուկրիզ քաղաքին մէջ հարուստ արձակդիր մը կապրի։ Ժողովուրդը այս մարդուն մէջ արտակարգ մեծութիւն եւ արժանիք կը գտնէ։ Օրական հարիւրաւոր գիւղացիներ կուգան անոր բնակարանի դռան առջեւ եւ դարձեան կը խնդրեն։

Ձերմակ եւ երկար մազեր ունեցող արձակդիրը իր առն պալքոնը իջնելով կը պատայ։

— Նչէք եւ գացէք ձեր տուները, բոլորդ ալ առողջացած էք։

Գիւղացիները կը վերադառնան իրենց տուները եւ կը խոստովանին որ դարմանուած են։ Այժմ այս արձակդիրը յայտարարած է որ քազմակցութեամբ ալ կրնայ դարմանել իրեն գիմողները։

— —

Սպանիոյ Վալանսիա քաղաքին մէջ կօշիկի ներկարարները բացառապէս ազգիկներ են։ Ամբողջ քաղաքին մէջ մէկ հատ իսկ էրիկ մարդ ներկարար չէ կարելի հանդիպիլ։

Ասոր պատճառը պարզ է։ Առաջին անգամ երկու աղջիկներ ներկարարութիւն կ'սկսին։ Այնքան չատ կը գործեն որ, ուրիշ աղջիկներ կը հետեւին անոնց օրինակին։ Ոչ ոք անկէ վերջ իր կօշիկը ներկել կուտայ էրիկ մարդոց որու հետեւանքով ալ անոնք կամաց կամաց կը լքեն իրենց արհեստը։

— —

Աւստրալիոյ, Սրանէյ քաղաքին մէջ 27 տարի չտրունկ քազմատարածք պատճառելէ ետք մարդ մը հաչիւ ընելով տեսած է որ իր պատճառներուն մինչեւ 89 հազար քիլոմէթր ճամբայ կատր է 10,278,000 նամակ, 80,000 ապահովագրեալ ծրար, և մէկ միլիոն քերթ ցրուած է։

— —

Բարիզի մէջ վարիչներու մրցք բնթացքը արգիլելու համար, կառավարութիւնը դրած է կարգ մը քէկտրութիւններ եւ յայտարարութիւններ դրած է, արձակէ քանի մը հատը կը ներկայացնենք ատոնք.

— Արդ մի քչէք, ոչ թէ ոստիկաններէն վախնալուդ համար, այլ ձեր ժողքերը չտեսնելու համար։

— Ուչադրութիւն դրէք, ձեր չորքոտանիները կրնան պարծիլ եւ ձեզմէ աւելի արագ գացող մեքենաներ կան։

— —

Նիւ Եորքի մէջ, երթեքարական աշխատաւորուհի մարդու մը վերջին կամքը հարցուցած են.

— Է՛ս պիտի չբլլայ մը, բաւ է մահապարտ։

Գիտցիները իսկայն բերած են։ Ախտաժահով մը մինչեւ վերջին կաթը կծած է։ Ու գաւաթ մ'ալ ջուր խմելէ և ձեռքն ու բերանը լուալէ վերջ, ոստիկանին յայտնած որ գինք առաջնորդէ մահուան աթոռը։

— —

Անգլիոյ մէջ ափին Ալիս անուն կին մը կը պնդէ որ 1821 թուականին առնուած տուի մը պիտքիւր կը գտնուի իր քով։ Կինը ժառանգած է մրցում մը կազմակերպել աչխարհի ամենամին պիտքուրը որչելու համար։

— —

Լոնտոնի եւ անոր չրջակայքի փոխադրութեան բոլոր միջոցները ընկերութեան մը ձեռք կը գտնուին։ Տարեկան 4 միլիոն մարդ կը համբորդէ այդ փոխադրական միջոցներով։ Օրական վերավար 10 միլիոն մարդու փոխադրութիւնը ապահովելու համար միջոցներ պէտք է տեղծուին։ Այդ պատճառաւ ընկերութիւնը 70 հազար պաշտօնեայ ունի։ Պէտք էղած ելեքտրականութիւնը հայթայթելու համար, օրական հազար քան հանքածուխ կ'ապահովէ տոյն ընկերութիւնը։

Օթօպուսները գործածելու համար, տարեկան 35,000 քիլոլեղ պէնզին եւ 10,000 քիլոլեղ իւղ կը գործածուի։ Ընկերութեան տրամադրութեան տակ կը գտնուին 5000 օթօպուս, 2600 հանրակառքի վագոններ, եւ 226 կայարան։ Շոգեկառք, հանրակառք, օթօպուս, բոլորն ալ միևնոյն ընկերութեան կը պատկանին եւ բոլորին համար ալ դնանակուած է միևնոյն գինը՝ 5 դանակ ն։ Մէկ տոմսակով կարելի է չոգեկառքէն իջնելով հանրակառք նստիլ, անկէ վերջ օթօպուս եւ վերջապէս Լոնտոնը տրոզոյութեամբ պտտիլ միևնոյն 5 դանեկան վճարելով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՇԱՀԻՆ ԱՐՋԱՆԸ ՀԱՅՈՑ ՎԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

Յունիս 14ին, Նոր Զուղայի Ս. Աստուածափկիչ վանքի բանգարանին մէջ կատարուեցաւ Բիգա Շահ Փեհլիվիի արձանին բացումը։ Արձանը նուիրուած է Փարիզի նախկին դեսպան պրն. Ժիրայր Խոյեանի որ գունդ նետելու մէջ Բ. հանգիսացաւ։

«Նուվելիսթ» թերթը յաջորդ օրը դրաւ հայ մարզիկին նկարը եւ մեծ գովեստով խօսեցաւ։ Պրն. Խոյեան Լիոնի F.C.H. խումբին հետ Յունիսի վերջերը կը մեկնի Իտալիա, միջազգ. մրցումին մասնակցելու համար։

Հոգւոյ լեցուած են մարդիկ որոնք ի վերնոյ ձեզի վկայութիւն պիտի բնեն.

— *Որքան ալ արագ երթաք, գիտցէք որ ձեզմէ աւելի արագ գացող մեքենաներ կան։*

— —

Նիւ Եորքի մէջ, երթեքարական աշխատաւորուհի մարդու մը վերջին կամքը հարցուցած են.

— *Է՛ս պիտի չբլլայ մը, բաւ է մահապարտ։*

Գիտցիները իսկայն բերած են։ Ախտաժահով մը մինչեւ վերջին կաթը կծած է։ Ու գաւաթ մ'ալ ջուր խմելէ և ձեռքն ու բերանը լուալէ վերջ, ոստիկանին յայտնած որ գինք առաջնորդէ մահուան աթոռը։

— —

Անգլիոյ մէջ ափին Ալիս անուն կին մը կը պնդէ որ 1821 թուականին առնուած տուի մը պիտքիւր կը գտնուի իր քով։ Կինը ժառանգած է մրցում մը կազմակերպել աչխարհի ամենամին պիտքուրը որչելու համար։

— —

Լոնտոնի եւ անոր չրջակայքի փոխադրութեան բոլոր միջոցները ընկերութեան մը ձեռք կը գտնուին։ Տարեկան 4 միլիոն մարդ կը համբորդէ այդ փոխադրական միջոցներով։ Օրական վերավար 10 միլիոն մարդու փոխադրութիւնը ապահովելու համար միջոցներ պէտք է տեղծուին։ Այդ պատճառաւ ընկերութիւնը 70 հազար պաշտօնեայ ունի։ Պէտք էղած ելեքտրականութիւնը հայթայթելու համար, օրական հազար քան հանքածուխ կ'ապահովէ տոյն ընկերութիւնը։

Օթօպուսները գործածելու համար, տարեկան 35,000 քիլոլեղ պէնզին եւ 10,000 քիլոլեղ իւղ կը գործածուի։ Ընկերութեան տրամադրութեան տակ կը գտնուին 5000 օթօպուս, 2600 հանրակառքի վագոններ, եւ 226 կայարան։ Շոգեկառք, հանրակառք, օթօպուս, բոլորն ալ միևնոյն ընկերութեան կը պատկանին եւ բոլորին համար ալ դնանակուած է միևնոյն գինը՝ 5 դանեկան։ Մէկ տոմսակով կարելի է չոգեկառքէն իջնելով հանրակառք նստիլ, անկէ վերջ օթօպուս եւ վերջապէս Լոնտոնը տրոզոյութեամբ պտտիլ միևնոյն 5 դանեկան վճարելով։

ՀԱՅ ՄԱՐԶԻԿԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Լիոնի մէջ Յունիս 11ին տեղի ունեցաւ Ռօնի օուկասկան մարզախաղերու ախոյեանական մրցումը։ Այս մրցումին կը մասնակցէր նաեւ պրն. Ժիրայր Խոյեան որ գունդ նետելու մէջ Բ. հանգիսացաւ։

«Նուվելիսթ» թերթը յաջորդ օրը դրաւ հայ մարզիկին նկարը եւ մեծ գովեստով խօսեցաւ։ Պրն. Խոյեան Լիոնի F.C.H. խումբին հետ Յունիսի վերջերը կը մեկնի Իտալիա, միջազգ. մրցումին մասնակցելու համար։

ՀՈՂԱՅԻՆ ԲՈՒՄԱՆԻԱՅԷՆ

Ռումանահայ սիութեան միջամտութեամբ ռումինի կառավարութիւնը որոշ կարգադրութիւններ րրած է Նաեսկենեան անցագիր ունեցողներու բնակութեան թուղթերու մասին։

— Գուխեսի պետական հրաժեշտացոյի ատակերոութիւններէն Օր. Ելիզ Գալայճեան պատուոյ է եղած է տարեվերջի իր յաջող ճնուելութեանց համար։ Իր կարգին միայն վեց հոգի յաջողած են, իսկ իճ առաջին հանդիսացած է անոնց մէջ։

— Գուխեսի գիրման լիսէի տարեկան մարզահանդէսին մէջ մրցանակի արժանացած են նաեւ հայ ատակերոներէն Պ. Պ. Վաչէ Դարագուեան, Յուսեփ, Հրաչեղ Սարգիսեան եւ Գրիգոր Ռեիգեան։

— Յունիս 23ին, Սնակօվի լիճին մէջ տեղի ունեցաւ «գուռի օրը», ռումինի բազաւորին ներկայութեամբ։ Նաւակներու տոդանցիքին մասնակցեցաւ նաեւ հայ սկաուտներու խումբ մը։

— Գուխեսի Ազգ. վարժարանին այս տարի երջանկաւարտ եղած են.—

Ագնիեսա Քարեան, Մարուհի Ասլանեան, Սալվի Աւետիսեան, Գառնիկ Գարագաշեան, Ագասի Գարաօղլանեան, Սիրանոյշ Խաշմանեան, Սաթենիկ Խորասանեան, Արօլոյս Մելիքեան, Սիրան. Մեսրոպեան, Մելիճէ Յովակիմեան, Զապել Պակլանեան, Արօլոյս Պարսամեան, Մասիճ Պօղոսեան, Սեդա Սարուճի, Ոգիս Տօխուրեան, Ագասուհի Փէյճկեան, Գեղամ Կլորիկեան, Նազար Նազարեան։

ՅԱՆԴՈՒԳՆ ՀԱՅ ՄԵՐՈՒՒՆ ՄԸ

Գուբքի մէջ, երկու օտարական երիտասարդներ կը մեծեն ծառուի Զարիզ Շահկապեանի անուանեգիններու խանութը եւ ատեղաչնութիւններու մասին երկար կը պահանջեն։ Փոխանակ տալու, Շահկապեան կը յարձակի անոնց վրայ, կը բունճ երկուքն ալ եւ դուրս կը ճոխ խանութէն։

Իրացիներ տեղեկանալով լուր կուտան ոսիիկանութեան, բայց գոներ կը փախչին։

Գոսբքի թերթերը գրած են Շահկապեանի այս յանդգնութեան մասին, իսկ ոսիիոյով ալ զոս հաղորդուած է լուր։

ԱՐՁԱՆԻ ԲՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԿԱՑԱՆԸ

Երեւանեն կը հեռագրեն Թիֆլիզի «Գոլոսատրիճ» թ. Յունիս 10ին բացուեցաւ Արգճիի բնաբուժական կայանի եղանակին բացումը։

Կը գործեն երկու առողջատուներ, առաջինը ունի 60 մանճակալ. երկրորդը 70։ Իսկ բուժատուներ՝ 12 մանճակալ։ Կահաւորուած են բոլոր բաժանումները։

Կայանը ապահովուած է բժշկական ուժերով։

Այս ամառ Արգճի պիտի այցելեն Գրոֆեսսորներ Գլեանեւ, Ալեքսանդրով, կլիմայագիտութեան Մոսկուայի կառուցին ցնորհներ, բիմիաբան Օգիլվի, կլիմայագետ Կորոսթիլեւ եւ ուրիշներ։ Մօտակայ ախտաստնի համար հրաւիրուած է փրոֆ. Կոստանեան։

ԴՐԱՇԱՐ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Վարժ գրաշարներու պէտք ունինք։ Օր առաջ պէտք է դիմել «Ազդակ»ի Վարչութեան։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկ. Վէրօնիգա Չէրէզեան եւ զաւակները ծնորհակալութիւն կը յայտնեն ամեն անոնց որոնք իր ամուսնոյն Հարութեղ Չէրէզեանի մահուան առթիւ իրենց ցաւակցութիւններ յայտնեցին ծաղկեպսակով կամ նամակով։

«ԱԶԴԱԿ»Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Ազդակ»ի Գեղուրի գործակալն է Պրն. Գարեհ Աճեմեան, որուն պէտք է յանձնուին նաեսվաճառի հաճիւներ։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՍՏՈՒԳԱԿ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐԸ

ՍՊԻՏԱԿ ԳԻՇԵՐՆԵՐ

ՅՈՍՏՈՑԵՎՍԿԻ — Թարգմ. ԱՐՏԱԿ

— Մի լաք, քաւ նայքանք, ոտքի ելլելով. դո՞ւն ես, ինձի հետ եկէք, ձեզի կ'արգիլեմ լալ։ Վերչացուցէք... Թող այդպէս բլլայ... Նկատելով որ ան գիս կը լքէ, կը մտնայ, հակառակ անոր որ զինք կը սիրեմ ասկէ առաջ (չեմ ուզեր ձեզի խաբել) եթէ, օրինակի համար ձեզ սիրէի, այսքան եթէ... Ո՛հ, բարեկամս, երբ մտածեմ թէ ձեզ նեզացուցի, թէ ձեզ չնորհաւորեցի ինձի սիրուհի բռնած չբլլալնուդ համար։ Ի՞նչ յիմար եմ, բայց որոշումս տուած եմ...

— Նայքանք, կ'երթամ, որովհետև խորքին մէջ, ես ձեզ տառապեցուցի։ Ահա խղճի խայթ ունիք իմ պատճառով, կարծէք թէ ձեր վիշտը բաւական չբլլար։ Առէ՛ն, Նայքանք։

— Սպասեցէ՛ք։

— Ի՞նչ սպասել։

— Ձայն կը սիրեմ, բայց կ'անցնի այդ... Ո՞վ գիտէ։ Աբեւս այսօր վերչանայ։ կ'ուզեմ զինք առել։ ինձ գիս չի ձգերը հիմա։ Ո՞վ գիտէ, թերեւս երբեք սիրած չէ գիս, ձեզ կը սիրեմ, բարեկամս, այո՛, ձեզ կը սիրե՛մ այնպէս ինչպէս դուք կը սիրէք գիս։ Ձեզ իրմէ աւելի կը սիրեմ...

Յետոյ աղջկան առջեւնալ զօրաւոր էր որ չկրցաւ առնել, գլուխը ուսիս վրայ դրաւ և հեծկլտաց, գինք մխիթարեցի, զգաստացուցի, ձեռքս կը սեղմէր և կը խօսէր հեծկլտալով։

— Սպասեցէ՛ք, հիմա կը գադրի։

Ծիրաւի գադրեցաւ լալէ, աչքերը սրբեց, և սկսանք քալել, կ'ուզէի խօսիլ, բայց երկար առեն աղաչեց որ սպասեմ, կը լռէինք, վերջապէս մարքի սրինութիւնը վերրսաին գաւ և սկսաւ խօսիլ։

— Ահաւասիկ... սկսաւ դողդոջ ձայնով մը, ուր կը թերեար չէր մը, որ ուղղակի սրտիս կը դպէր, մի ժամանէք թէ ես յեղյեղուկ մըն եմ, թէ կրցայ այդքան դիւրութեամբ մոռնալ և գաւճանել։ Ամբողջ տարի մը սիրեցի զինք, իրմէ զատ մտածում մը չունեցայ։ Բայց կը տեսնէ՛ք, գիս կը լքէ՛։ Է՛։... ալ չեմ սիրեր զինք, որովհետև կրնամ սիրել այ՛ն, որ ազնիւ է վեհանձն է։ Թող Աստուած ներէ իրեն, թէև լաւ բրաւ վա՛յ էր ինձի, եթէ աւելի ուշ ոչքերս բացուէր։ Վերջացած է։ Թերեւս պատրանք մըն էր միայն։ Թերեւս զինք այդքան չսիրէի եթէ մեծ մայրիկս նուազ խիտ բլլար։ Թերեւս ուրիշ մը սիրէի։ Ըսել կ'ուզեմ թէ հակառակ անոր որ զինք կը սիրեմ, (ոչ, սիրած եմ) եւ թէ կ'զգաք որ ձեր սէրը իմ սրտէս ուրիշ զգացումներ վանելու չափ, հոգիս լեցնելու չափ մեծ է, եթէ կը գիտցք վրաս, եթէ չէք ուզեր գիս առանձինն ձգել, եթէ կ'ուզէք գիս միչտ հիմակուան պէս սիրել, կ'երդնում՝ թէ երախտագիտութիւնս, սէրս, վերջապէս, ձերինին արժանի պիտի բլլայ...։ Ջեռքս կը սեղմէ՛ք հիմա։

— Նայքանք՛, գոչեցի, Նայքանք՛, հեծկլտանք մը խեղդելով։

— Բաւակա՛ն է, բաւ, ինքն իր վրայ իյխելով։ Ամէն բան լուծեցաւ, չէ՞ լա՛ւ, երջանի՞կ էք։ Հիմա, ուրիշ բանի մասին խօսինք, կ'ուզէ՞ք։

— Այո՛, Նայքանք, այո՛, ուրիշ բանի յասին խօսինք, այո՛, ուրիշ բանի մասին։ Երջանիկ եմ, ես...։ Լաւ, Նայքանք, խօսեցէք ինձի ուրիշ բանի մասին։ Շատ խօսեցէք, պատրաստ եմ։

Չէինք դիտեր թէ ի՛նչ խօսէինք։ Ծեռայ, յանկարծ, անիմաստ եւ անկապ խօսքերու հեղեղ մը։ Մերթ մայրին վրայէն կը քալէինք, մերթ փոզոցին սչքաեղէն կը կայնէինք, եւ յետոյ սրտագ կը քալէինք, մանուկներու պէս կը քալէինք։

Առանձին կը բնակիմ, Նայքանք, պէտք է գիտնաք որ ազատ եմ, ունիմ հազար երկու հարիւր ռուպլի մի՛ա՛ն։

— Գէ՛տք է մեծ մայրիկն ալ մեզի հետ առնել։ Հանգրտեան Թոյակ կ'ստանայ, մեզ չի նեղեր, բացարձակապէս պէտք է գինք ալ առնել։

— Բայց, անչուշտ, արդէն սպասուհիս պիտի պահեմ։

— Ա՛, այո, եւ ես՝ Ֆէքլան։

— Սպասուհիս լաւ կին մըն է. իր միակ թերութիւնը երեւակայութենէ կատարելապէս զուրկ բլլալն է։

— Վնաս չունի...։ Նայեցէ՛ք, վաղը ձեր տունը պէ՛տք է փոխադրուի։

— Ի՞նչպէս ձեր տունը։

— Այո՛, դուք տաղտարը կը վարձէք։ մեծ մայրիկը կ'ուզէ գոյն եւ իրատարդի մը վարձու առայ։ Իրեն ըսի. «Ինչո՞ւ երիտասարդի մը։ Պատասխանեց. «կը ձերանամ ըսի։ Հասկցայ իր նպատակը։

Երկուքս ալ խնդալու սկսանք։

— Ո՞ւր կը բնակիք։ Մոռցած եմ։

— Պարտիսքօվի տունը. կամուրջին մօտ։

— Ա՛, գիտեմ գեղեցիկ տուն մը։ Լա՛ւ... վաղը եկէ՛ք այդ տեղէն եւ անմիջապէս մեզի եկէք։

— Վաղը, Նայքանք, բան մը կը պատիմ ատ վարձքէն, բայց վնաս չունի քիչ առեն ամմականներս կ'առնեմ։

— Գիտէ՞ք, ես մասնաւոր դասեր պիտի առայ, նախ կը սորվիմ եւ յետոյ դաս կուտամ։

— Հասկցայ, ե՛ս ալ մոտ առեն պարգեւ մը կ'ըսառնամ։

— Վերջապէս, վաղը մեր վարձակալը կ'բլլաք։

— Այո, եւ կ'երթանք ամերիկի Սափրիչը տեսնելու մոտ օրէն պետի ներկայացուի։

— Ո՛հ, բաւ, չի մանքաւանելի կը նախընտրեմ ուրիշ մը։

— Ինչպէս որ կ'ուզէք, չէի մտածեր այդ մասին։

(18) (Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆԻ ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լոնտոն 5 յուլիս.— Ամերիկեան պատուիրակութիւնը ամբողջ օրը անցուց իր պանդոկին մէջ եւ պատրաստել քանաց ծրագիր մը, որուն մէջ յստակօրէն ամփոփուած ըլլայ ամերիկ. ներկայ քաղաքականութիւնը եւ որուն միջոցաւ պ. Հանկիւի Որսրդաժողովին շարունակուելը. Բուռն եղաւ վիճաբանութիւնը պատուիրակութեան զանազան անդամներուն միջեւ ու կարելի չեղաւ ծրագիր մը խմբագրել. Որոշուեցաւ պ. Մաքտոնալտին առաջարկել ընդհանրի այս իրիւոան համար նախատեսուած նիստը յետաձգել. Պ. Մաքտոնալտ չի կրցաւ գոհացում տալ, այլ խոստացաւ, 24 ժամ յետաձգելով հարցը ընդհանրի սեղանին վրայ դնել. Ամերիկ. պատուիրակութիւնը այժմ կը յուսայ պ. Ռուզվելթի պատասխանը այսօր ստանալ՝ հինգշաբթիի գումարումէն առաջ իր առաջարկները ներկայացնելու համար:

Ցիշեալ գումարումը պիտի ըլլայ յետակօրէն որոշ. Պ.Պ. Պոնէ եւ Սրնկ կը յայտարարեն թէ պ. Մաքտոնալտի եւ սահմանափակ կոմիտէի կողմէ միաձայնութեամբ առաջարկուած յետաձգումը միակ ընդունելի լուծումն է:

Դրամներու պատերազմը

Հոմ 5 յուլիս.— Ճիօռնալէ տ'Իթալիա» թերթը կը յայտարարէ թէ չկրնար հաւատալ, որ տօլարը կարենայ հետզհետէ Ռուզվելթեան մեծ ժումը, տօլարի արժէքազրկումով, ազդել նաեւ ոսկեվճարներու վրայ եւ զանոնք մղէ դէպի արժէքազրկում: Եթէ իրականանայ այդպիսի դիտաւորութիւն մը, այն պարագային պիտի ստեղծուի դրամական սոսկալի եւ խիստ վտանգաւոր պատերազմ մը: Մենք չենք կրնար մտածել, կ'ուզենք նոյն թերթը, որ Մ. Նահանգները ունենան այդպիսի մտադրութիւն մը, որուն հետեւանքները նուազ չպիտի ըլլային քան ընդարձակ պատերազմի մը աւերները:

Նախագահ Ռուզվելթի կարծիքը

Լոնտոն 6 յուլիս.— Ամերիկ. պատուիրակութիւնը Տնտես. Խորհրդաժողովի քարտուղարութեան ներկայացուց պ. Ռուզվելթի կարծիքին թարգման եղող յայտարարութիւնը: Նախագահը չի մտածեր որ առժամապայ կայունացումը օգտակարութիւն ունենայ ներկայիս: «Զուտ ամերիկ. արտադրութեանց եւ արդիւնաբերութեանց հետ բաղդատելով՝ տօլարի վերարժեցումը այն միակ նպատակն է, որմէ ոչինչ կրնար հեռացնել Մ. Նահանգները թէ՛ կառավարութիւնը եւ թէ ժողովուրդը: Թէ ի՞նչ կրնայ ըլլալ տօլարի արժէքը՝ օտար թղթադրամներուն դիմաց, այդ բանը չէ մեր գլխաւոր հոգը: Տօլարի միջազգային արժէքը պէտք է կախում ունենայ՝ իրենց ազգ. դրամներուն հետ համեմատելով նախանիներու գիները բարձրացնելու համար մեւս երկիրներու թափած ջանքերու յաջողութենէն:

Ամերիկ. պատուիրակութիւնը կը վերյիշեցնէ թէ Մ. Նահանգներու մէջ ոչ մէկ քննադատութիւն չարձրացուեցաւ երբ արժէքազրկուեցան եւրոպական դրամանիշները, ինչպէս նաեւ երբ Անգլիա եւ Սկանտինաւեան երկիրները լքեցին ոսկի—չափանիշը: Այս պայմաններու տակ, ամերիկ. պատուիրակութիւնը, Անգլիոյ օրինակին հետեւելով, ինքն իրեն կը վերապահէ ամբողջական ազատութիւնը տօլարի կայունացման ժամանակի ընտրութեան մէջ:

Պատուիրակութիւնը կ'եզրակացնէ յայտարարելով Մ. Նահանգներու այն կարծիքը թէ այս կարեւոր հարցերը, զորս ազգերը ուսումնասիրելու համաձայնած են Լոնտոն, պէտք է շարունակուին եւ առարկայ ըլլան վիճաբանութեանց, քանի որ դրամներու առժամապայ կայունացումը երկրորդական հարց մըն է:

Ուաշինկթըն 6 յուլիս.—Պաշտօնական շրջանակները կը բացատրեն թէ նախագահը անկարելի կը նկատէ արտօնութիւնը ոսկիի արտածումին եւ ամրապնդումի որեւէ համաձայնութեան պահանջած երաշխագումարի սահմանումին:

Զորսերու դաշինքը

Փարիզ 5 յուլիս.— Մերակոյի Արտ. Դիւանց Ծանօթութեան տոչէ, որ բուն չնորհաւորութեան արժանացաւ, պ. Փօլ Պոնքուր մանրամասնօրէն բացատրեց Զորսերու դաշինքին նախընթաց ֆրանկոիտալական դիւանագիտական բանակցութիւնները:

Ան փաստեց արտ. գործոց նախարարութեանց տեսակէտներուն չարունակութիւնը՝ եւրոպական համաձայնութիւն մը ստեղծելու համար մանաւանդ Դանուպեան հարցերուն մէջ: Ան ցոյց տուաւ նաեւ թէ ինչ ոգիով իրագործուած է դաշնագրին մէջ նախատեսուած գործակցութիւնը: Գալով Զինաթափութեան Խորհրդաժողովին յետաձգումին, պ. Պոնքուր հաստատակամութեամբ և ճշգրտօրէն յայտնեց թէ անհրաժեշտ են ֆրանս. պատուիրակութեան պաշտպանած միջազգ. ապահովութեան հակակշռի միջոցները:

Պ. Պոնքուրի յայտարարութիւնը գոհացուցիչ նկատուելով՝ հարկ չեղաւ նուիրեցաւ այդ մասին հրապարակային վիճաբանութիւն ունենալ խորհրդարանի առջև, անոր արձակուրդի մեկնումէն առաջ:

Հիթլէրեան բռնակալութիւնը

Գերլին 5 յուլիս.— Ըստ նոյն դիտակարներու միջև գոյացած համաձայնութեան, կաթոլիկ կեդրոն (ճէնդրում)ին լուծումը պիտի կատարուի վաղը:

Գերլին 5 յուլիս.— Պ. Տիննէլտորֆի նախագահած ժողովրդական կուսակցութիւնը որոշեց իր անսիկական լուծումը:

Գերման. մարդահամարի արդիւնքը

Գերլին 5 յուլիս.— Ռուսկայէ վերջ, Եւրոպայի ամենէն բազմամարդ երկիրն է Գերմանիան: Ըստ 16 յունիս 1933ի մարդահամարի արժանապայ արդիւնքին, Գերմանիան, առանց հաչուելու Սարրի հողամասը, ներկայիս ունի 65 միլիոն 300 հազար բնակիչ, որով 1025 յուլիսի մարդահամարէն իվեր բնակչութիւնը աճած է 2 միլիոն 700 հազար հոգիով:

Ֆօն Փափէնի առաքելութիւնը

Վաթիկանի քաղաք 5 յունիս.— Գերմանիոյ հետ միջադեպերի մը կնքուելին համար կատարուող բանակցութիւնները լրացած են: Պապին կողմէ Ֆօն Փափէնը ընդունուելէն եւ այս վերջինին ժամերը լուրը ցոյց կուտայ թէ մի աբանը գիրը պիտի կրնայ վաղը փարիզ ըլլալ:

Հոմ 5 յուլիս.— Տուչէն ընդունեց Ֆօն Փափէնը:

Լեհ եւ Տանցիկեան յարաբերութիւնները

Վարշաւա.— Տանցիկեան թերթերը նպատակաւոր ժխկնաբանութիւններ կ'ընեն Տանցիկի ձերակոյտի նախագահին վարչաւիայեցութեան առթիւ և կը յայտարարեն թէ Լեհ կառավարութեան ներկայացուցիչները օգոստոսին պիտի այցելեն Տանցիկի ձերակոյտը:

ԱՄԱՌՆԱՁԻՆ ԳՈՐԾ

Նախաձեռնութեամբ եւ. ղեկավարութեամբ

ՎԱՐԴԱՆ ԳԵՈՐԳԵԱՆԻ

Յունիր — Շուէյրի մէջ կը բացուի եռամսեայ ամառնային դասընթացք մը Հայոց լեզուի, գրականութեան, Յառնսեռնեի, անգլերէնի, գրաճատուի, երկրաչափութեան, մաթէմաթիքի, գիտութեան, դաշնակի, ջութակի, երգի եւ այլ ճիւղերու համար, ԾԱՐԱԿԻՑ ՍԱՆԿԱՑԱՐՏԷԶՈՎ:

Ցեռ միջօրէներ պիտի յատկացուին խաղերու եւ գիշական պտոյտներու: Ապահովուած է գործակցութիւնը ձեռնհաս ուժերու: Գայմաններ դիւրամատչելի: Կընդունինք գիշերօթիկներ:

Առձանագրութեան համար դիմել անձամբ կամ նամակով 13 Rue Patriarcat Zahal — Blat) Beyrouth:

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ Կ'ՕՐՀՆԷ ՄԱՑԻՍ 9Ի ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ն. Գ. Մարօնի պատրիարքը երեքօր քի առաւօտ Գէրէհի պալատէն մեկնեցաւ Տիմանի իր ամառանոցը:

Հակառակ այս առթիւ ցոյցեր չի տեսնելու պատրիարկան փափաքին, օրքանի բոլոր բնակչութիւնը փութացած էր նախորդ տարիներէ աւելի յատկական ցոյց մը կազմակերպել հանդիպ իր պատրիարքին:

Երբ Գեր. Արիւտ, որուն Գէրէհի պալատէն ի վեր կ'ընկերակցէր կեդրոն. Լիբանանի կառավարիչը, Բուրա հասաւ, անհամար բազմութիւն մը խանդավառօրէն ծափահարեց զինք: Ներկայ էին Հիւս. Լիբանանի կառավարիչն ու օրքանի եռելիներ:

Բարի գալուստեան ճառին պատասխանելով Ն. Գերապատուութիւնը խօսեցաւ Լիբանանի ադդի կացութեան մասին եւ ցնծարուն ընդունելութեան Գ. Շարլ Ճէպպասի գործունէութիւնը եւ օրհնեց իր բարեկարգիչ կառավարութիւնը եւ ջերմ մաղթանքներ ուղղեց հոգաւոր պետութեան եւ իր ներկայացուցիչներուն:

Խօսքը մասնաւորելով Գր. Ճէպպասի բարեհոգի կառավարութեան, Ն. Գերապատուութիւնը յայտարարեց.

«Կ'ուզենք որ մենք կուրնիք Գ.Ճէպպասի կառավարութեան դէմ: Այս բանը, ամենր համար որ աճ չ'անտեսեց մեր հայրենասիրական պահանջներուն եւ ոչ մէկը:

«Մենք խնդրեցինք Լիբանանցիներու վրայ ճնշող տուրքերուն թեթեւացումը. ան իսկոյն ջնջեց յետամնաց տուրքեր:

«Մենք խնդրեցինք մեսափսի տուրքերուն նուազեցումը. ան փութաց մեր խնդրանքին եպասաւոր հետեւանք տալ:

«Մենք պահանջեցինք հաւասարութիւն օրինութեանց հսկայական ծրագիրներ իրագործել: Շատ չ'անցած, ան ձեռնարկեց ոռոգումներու ծրագիրներուն իրականացման եւ բազմախոհութիւններուն բացաւ նկատելի վարկեր որոնցմով կարելի եղաւ քէ օգտակար գործեր կատարել եւ քէ անգործութիւնը ջնջել:

«Արդ, ի՞նչպես եւ ի՞նչու պիտի պայքարիմ մենք այս կառավարութեան դէմ, որ երբեմ անհկատ եւ անհետեւանք չի ձգեց մեր օգտակար առաջարկներէ եւ ոչ մէկը»:

ՆԱԽԱԳԱՀ ՅԷՊՊԱՍ ՄԱՇՂԱԲԱՅԻ ՄԷՋ

Հաւատարութեան Նախագահը Գրն. Շարլ Ճէպպաս, ընկերակցութեամբ ներքին Նուրհեն, առջի օր այցելեց Մաշղարա գիւղը: Մանօթանալէ վերջ տեղւոյն առողջապահական վիճակին, նախագահը խոսացաւ բժիշկ մը ղրկել, եւ նկատի ունենալ յիշեալ գիւղին մէջ կոյուղիներու տիւնութեանց կարելիութիւնը: Այս ծրագրի իրագործումը 9000 սիւրիական ոսկիի կը կարօտի:

Գ. Ճէպպաս նոյն օրը հանդիպեցաւ նաեւ Քապ Էլիաս գիւղը, որուն բնակիչները խնդրեցին որ կառավարութիւնը նորոգել տայ յիշեալ վայրի աւերուած կամուրջը:

ԿՈՒԻՒ ՄԸ ՁԱՀԼԷԻ ՄԷՋ

Ձահլէաբնակ Բիւզանդ Սոգոմոն Ճէմիրեճեան զանգաց ներկայացուցած է դատոյնի ճարուածներով զինք քեւէն վիրաւորող էմմոն Ապտալա Խաթէրի դէմ: Վիրաւորեալը 12 օր հանգիստի վկայական մը ստացած է:

D. H. P.ԷՆ ՊԻՏԻ ԿԱՌԱՎԱՐԷ ՆԱԽԿԻՆ B. A. N. P. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ

Կր ծեղեկանանք թէ, մեկնելէ առաջ, Պ. Բօնօ ստորագրած է Բարձր Գօմիսերութեան եւ D.H.P. երկաթուղային բնկերութեան միջեւ գոյացած համաձայնութիւններ, որոնց համեմատ այս բնկերութեան վստահուած է ցարդ B.A.N.P. (Պօզանթի-Հալէպ-Նիսեպին եւ շարունակութիւն)ի կողմէ ղեկավարուող Baghdadbahn երկաթուղոյ Սիւրիական գիծերուն վարչութիւնը:

Բարձր Գօմիսերութիւնը ընդունած եւ վաւերացուցած է D. H. P. ընկերութեան եւ ցարդ նախկին Պաղտատ երկաթուղոյ բրեական գիծերը ղեկավարող հարաւ եւ երկաթուղիներու բրեական ընկերութեան միջեւ վարչութեան եւ շահագործումի միացումը երաստխաւորող համաձայնութիւնը:

D.H.P. երկաթուղիներու ընկերութեան ներկայացուցիչներ պրն. Փիեռ ար Լասի-Սեն ժենիկս, իսկ Փօլ Պլանճէ կր ներկայացնեն հարաւ. երկաթուղիներու բրե. ընկերութիւնը:

Գիծերուն փոխանցումը D. H. P. ընկերութեան ու Երկաթուղիներու Ընդհ. Վարչութեան եւ Հաճոյքի Շրնութեանց կողմէ շահագործումի կազմակերպութիւնը տեղի ունեցաւ Ուրբաթ 30ին, Հալէպի մէջ, ուր եկած էին շահագրգռուող ընկերութեանց ղեկավարները, սակայն Ուրբաթ կատարելու համար:

Այս կարեւոր համաձայնութիւններ արդիւնքն են երկարատեւ եւ մանրակրկիտ բանակցութեանց, որոնց նախաձեռնարկները, իրենց ձեռք ձգած եպասաւոր արդիւնքով, իսկապես արժանի են ջերմ գնահատանքի:

ԿՈՄՍՈՒԻՀ Տ'ԱՆՏԻՒՐԷՆ ԱՆՊԱՐՏ ԵՒ ԱԶԱՏ

Ինչպես որ Դամասկոսեան թերթերը Մէհէհի «Օմ էլ Քօրա» թերթին առնելով կը գրեն, մարդասպանութեամբ ամբաստանուած եւ Հինազի սէր արգելափակուած Կոմսուհի Տ'Անտիւրէն անպարտ ճանչցուելով՝ ազատ արձակուած է:

Ձերտանի դատաւորները, նկատելով որ Կոմսուհին եւ իր մահսկական ամուսինը անհամաձայնութեան հետեւանքով իրարմէ բաժնուած էին, հաւանական կը գտնեն որ ամուսինը զրպարտութիւն մը ըրած ըլլայ, իր կինեն վրէժ լուծելու համար

Գալով ամուսնութեան հարցին, նոյն դատաւորները օրինաւոր կը համարեն գայլ. այսպէս, ամուսնութենէ վերջ ձերմ ձգուած ինչերը կը մնան մեռած ամուսնոյն ժառանգորդներուն:

ՁԱՄԲՈՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

Բախում իմիճաւարժի եւ հաճրակառի միջեւ

Տուրա բայիր մէջ, բեռնաւար խոշոր իմիճաւարժ մը բախում ունեցաւ հանրակառի հետ եւ երկու գործաւորներ ծանրօրէն վիրաւորուեցան:

Ուրիշ իմիճաւարժ մը, Նհիր Իպրահիմի ճամբուն վրայ, երբ արագ կր սուրար, օրթցաւ եւ չորս ճամբորդներն ալ վիրաւորուեցան: Իսկ վարիչ Հաճեճ Սուսուճ որ ծանրօրէն վիրաւորուած էր հիւանդանոց փոխադրուելէն վերջ մեռաւ:

ՄԵՎԼՈՒԻՏԻ ՏՕՆԸ

Մուճամէճ մարգարէի ծննդեան տօնին առթիւ, հրէկ, չորեքշաբթի օր, մեծ մզկիթին մէջ տեղի ունեցաւ տարուան դուրիւնեներ: Հիւպատոսներ եւ բարձրաստիճան պատասխանատուներ ներկայ եղան այն ինչ որ Թրիբոլիի Արեւելեան միակ բնական ճաւահանգիստը՝ կորսնցուցած է մի քանի տարիներէ իվեր: Ձերդ Վսեմութեան կր ներկայացնեմ մեր խղճմտի շնորհակալութիւնները, խնդրելով որ պետ եղած միջոցներ ձեռք առնուին իրագործելու համար այս որոշումը եւ, ի մասնաւորի, աւարտել տալ Թրիբոլիի ճաւահանգիստը, որուն ասխատանքները կասեցուած են ներկայիս: Կր կրկնենք մեր շնորհակալութիւնները ու յարգանքները»:

ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ

Թրիբոլիի բազմաթիւ երեւելիներէն

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԸ

Գիւղաքի Ամերիկեան հիւպատոսարանը Ուրբաթ 4ին տօնեց Մ. Նահանգներու անկախութեան 157րդ տարեդարձը Ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ հիւպատոսարանին մէջ ուր հիւրասիրուեցան շնորհաւորութեան խօսքեր ուղղուեցան հիւպատոսուհիին եւ օտար հիւրերուն:

ԺԱՄԱՆՈՂ ԳԻՒՂԱԳՆԱՑՆԵՐԸ

Տնտես. Սպասարկութեան պատասխանատու տեղեկագիրէն կը հասկցուի թէ 15ին 30 Ուրբաթ Սգիպտոսէն Լիբանան եկած են 307 գիւղագնացներ:

Այսպէսով, ցարդ Լիբանանի մէջ ամառը անցնելու համար եկած Սգիպտացիներուն թիւը կը հասնի 720ի:

ՔԱՔԹԻՆԻ ՄԷՋ ԾԱՆՐ ՎԻՐԱՒՈՐ ՄԸ

Անձանօթ պատճառով մը բուռն կռիւ ծագած բլլալով Քաքթինի մէջ, Ապթէլ Մհենհ Իպրահիմի եւ Ալի Շէյխ Հայատրի միջեւ: Վերջինը լուրջ վիրաւոր սեացած է: Մարդասպանը ձերբակալուելով գտատրան յանձնուած է:

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Տօքթ. Ե. Զպլաճեան կր ծանուցանէ իր յարգելի բարեկամներուն եւ յաճախորդներուն թէ իր տունը եւ դարմանատունը փոխադրած է քիւ 202ին, նոյն փողոցի եւ նոյն շարքի վրայ քիւ 170 տունը: 2—5

ՓՕԹՕ ՀՐԱՉ

Փօթօ Հրաչ, Ուրբաթ 1ին սկսեալ կր բանայ իր Գիւմճեաճեան լուսանկարչատունը: Այդ պատճառաւ կր խնդրէ իր յարգելի յաճախորդներուն որ նկատուելու համար կանուխէն ժամադրութիւն առնեն, կրկին յոգնութեան մը չ'ենթարկուելու համար, որովհետեւ շաբաթուան մէկ մասը Գիւմճեաճ եւ մէկ մասն ալ Գէյրութ պիտի անցընէ:

Ժամադրուելու համար Աբէյիէն միացրացէք:

ԾԱԿՈՒՄԱՆ ՊԼԵՐՈՒԹԻ

6 ՅՈՒԼԻՍ 1933

		Ս. Փ.
Ոսկի.	բպրպուժ.	435
Անգլիկ.	»	424
Տօլար	»	93.50
Թրխական	»	59
Կաճ Օրթմանճ		138
Իտալական Լիր 100		670
Ուսնական Տրախմ 100		70
Անգլկ. ոսկի		620
Ֆրանս.	»	493
Օսման.	»	553
Արծաթ մէճիտ		21

Գրեթ Ֆօնս. Ա. Ֆր. 609
» » Բ. » 320
» » Գ. » 307

Սեծերեան եղբարք Բիւ Նօ: Բէյքօղ՝ 5-19

ԼՐԱԳՐՈՂԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Ցաւով կր ծեղեկանանք որ անցած գիշեր ոոգին աւանդած է Լիբանանի ամենայայտնի լրագրողներէն «Էլ Բասրա» օրաթերթի տէր եւ Տնօրէն Գ. Վէեի Ալի:

Հանգուցեալը մեծաւոյն ժամանակ կր գասուէր Լիբանանի յայտնի բանասեղծներու կարգին եւ գուցէ լաւագոյնը:

Մեր ցաւակցութիւնները իր ընտանիքին:

ՁՈՐՍ ՀՈԳԻ ԾԱՆՐՕՐԷՆ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ ԱՈՒԴ ՍԸՐՍՆԴԻ ՄԷՋ

Մարգարէի ծննդեան առթիւ հրավառութիւններ եւ խրախճանութիւններ ընելու համար Սահթ Էօթին աճուն մարդ մր կարգ մը պայթուցիկներ գնած Սուգ — Սրբօգնէն կանցնեն: Սեուար բազմութեան մր մէջ յանկարծ կր պայթին պայթուցիկները եւ չորս հոգի ծանրօրէն կր վիրաւորուին:

Խնդրոյ ոսոիկանութիւնը կր հասնի եւ վիրաւորները կր փոխադրէ հիւանդանոց:

2 ԺԱՆՏԱՐՄՆԵՐ ԴԱՇՆԱՀԱՐԱՒԱԾ

Մհենհ գիւղի ժանտարմրիի պահականոցին առջեւ, Մօհամէճ Քասուր հան Օպդէյի եւ Ահմէճ Ապտալլա հան Օպդէյի միջեւ ծագած կռիւի մը ընթացքին, դաշոյնի ծանր հարուածներ սպացան միջամտել եւ խափանել ուզոյ պահականոցի տասնապետ Հրամանատարն ու ժանտարմներէն Թուֆիք Ապտէլ Քասէր Համամէճ: Ահմէճ Ապտալլա ձերբակալուեցաւ, սակայն Մուհամէճ յաջողեցաւ փախչիլ:

— Ձեմ գիտեր:

— Ձեր սիրահա՞րն էր:

— Այո:

— Ձե՞կի այցելեց երբ Նէօյլի էիք:

— Ամէն բան գիտէք, պարոններ:

— Ձեզի բան մը չյայտնե՞ց երբ ձեր թեւերուն մէջ էր...

— Էրիկմարդը ամէն ինչ չըսեր իր սիրուհիին, պարոն Նախագահ, եթէ դուք ալ սիրահար եղած էք, պէտք է յիշէք որ, անիկա կը պատմէ միայն այն բաները որոնց համար հպարտութիւն կ'զգայ:

— Ձպիտի՞ ազդուէիք երբեք եթէ ձեզի ըսէին որ ձեր սիրահարներէն մէկը ամօթալի մահ մը ունեցաւ, որովհետեւ դուք դաւաճանեցիք անոր, չարաչար գործածելով իր վստահութիւնը:

— Պարոննե՛ր, ես պատասխանատու չեմ այն բաներուն համար զոր սիրահարած մարդը կրնայ արտասանել. «դաւաճանեցիր իր վստահութիւնը» կ'ըսէք, որովհետեւ այդ բանն է որ հաստատել կ'ուզէք անպատճառ և սակայն չէք կրնար ապացուցանել:

— Լիան հանդարտ, ինքնավստահ ու յաղթական երեւոյթ մը ունէր մինչեւ այդ վայրկեանը: Նախագահը որ սկսած էր խոստովանցնել զինքը իր սիրային պատմութիւններուն մասին, երեւան բերաւ ապացոյց մը զոր չպիտի կրնար հերքել:

Նախագահը տեղաւորեց ականջը քթին վրայ, սեղանին վրայէն վերցուց թուղթի կտոր մը և կարդաց, նամակ մըն էր ուղղուած Մատրիտի գերման ծովային կցորդ Ֆոն Թրէօյմէն Պերլինի կառավարութեան: Ֆոն Թրէօյմ կը խնդրէր գումար մը մաքս Հարիլին հասար որ կ'ուզէր Փարիզ վերադառնալ իբրեւ սիրուհին Լափէրքին:

Լիան գլուխը թօթուեց, կարծես սկսեր էր ձանձրանալ այդ հարցումներէն:

— Գերմանիոյ մէջ ոստիկանութիւնը իրաւունք ունի դիտողութիւն ընելու փողոցէն անցողներուն հագուստին կամ արդուզարդին: Ոստիկանապետը եկած էր այն համոզման թէ իմ հագուստներս անբաւական էին հանրութեան համար: Այդպէսով սկսաւ մեր բարեկամութիւնը:

Լիան այս վերջին նախադասութիւնը արտասանեց ժպիտով մը:

— Ես երեսուն հազար մարքի փոխարէն դուք ըսանձնեցիք յանձնառութիւն մը դէպի Փարիզ, ձեզի տրուեցաւ նաեւ թիւ մը որով ծանօթ էիք Գերմանիոյ Դաշտնի Սպասարկութեանց գործակալներուն:

— Շատ ճիշդ է ձեր տեղեկութիւնը, ըսաւ Լիան հաճելի ձայնով մը, բայց այդ թիւը տրուած էր ինձի որպէս զի կարողանամ թղթակցիլ Պերլին բնակող բարեկամիս հետ: Այդ գումարը վճարուեցաւ ինձի ի վարձատրութիւն այն չնորհներուն զորս կուտայի: Այդ օրերուն սիրուհին էի ոստիկանապետին:

— Երեսո՜ւն հազար մարք... Ի՜նչ առատաձեռն մարդ...:

— Եթէ պարոնը առատաձեռնութիւն կր նկատէ ատիկա ըսելիք չունիմ: Բայց ոչ մէկ սիրահարէս ատկէ աւելի փոքր գումար մը ընդունած եմ:

— Մ՚է իսկ Ֆոն Թրէօյմէն...

— Ոչ իսկ անկէ...

— Կը խոստովանի՞ք որ ձեր սիրահարն էր ան:

Լիան գլուխով հաստատական նշան մը ըրաւ: Երբ յիշեցին Տը Լոռանի, Լափէրքի կամ ուրիշներուն անունները, առանց այլեւայլի խոստովանեցաւ որ ան-

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵ՞ՐԸ ԱԻԵԼԻ ԱՐԱԳ ԿԸ ՄԵԹՆԱՆ ՔԷ ՄԱՐԴԻԿԸ

Այս հարցումին պատասխանելու համար պէտք է գիտնալ կենդանիներու եւ մարդոց կեանքի տեւողութիւնը միջին հաշիւներով։ Մինչեւ հիմայ կատարուած փորձերուն համաձայն, մարդոց ամենաերկար կեանքը 100 տարին դժուար կանցնի։ Բայց բնական տարիքը միջին հաշուով 60 կը հաշուուի։

60 տարի տպրելու սահմանուած ժամկէտին մը համար, կամաց կամաց մեծնալը հարկաւ ուելի լաւ է։ Այդ պատճառաւ ալ մարդիկ մինչեւ 30 տարեկան, օրէ օր կը մեծնան եւ կատարելութեան կը հասնին։ Անկէ վերջ կ'ոկսի անկումը։

Կենդանիները սակայն այդպէս չեն։ Ոմանք քանի մը ժամուան կեանք միայն ունին։ Ոմանք հարիւրաւոր տարիներ կապրին։

Կատարուած փորձերուն համաձայն նապաստակը կապրի 5 տարի, ոչխարը 12 տարի, չուկը 15 տարի ձին 27 տարի, ճնճղուկը 3 տարի, կատուն 13, կովը 15, ուղտը 40, հաւը 14, աղաւնին 20, ձուկը 50է 500, ագռաւը 100, բազէն 15, պապուէրը 18, թութակը 60, կոկորդիլոսը 350 եւ փիղը 100 տարի։

Այս ցուցակէն կը հասկցուի որ կենդանիները աւելի երկար կապրին քան մարդիկը։ Հետեւաբար կեանքը կարճ եղողները արագ կը մեծնան։

ԱՌԻՒԾԻՆ ՄՈՐՔԸ ԻՆՉՈ՞Ւ ԳԾԱՒՈՐ ԿԸԼԼԱՑ

Առիւծները կապրին բարձր լեռներուն անառաներուն մէջ, խոտախիտ տեղեր։

Բնութիւնը այդ պատճառաւ, առիւծին մորքը գծաւոր ըրած է թշնամիներէն զայն պաշտպանելու համար։ Շնորհիւ իր մորքի գոյնին առիւծը խոտերուն մէջ կը մտնէ և չի տեսնուիր թշնամիին։ Որով արագրգները դիւրին դիւրին չեն կրնար որսալ առիւծը։ Ընդհակառակը, անակնկալօրէն առիւծը որսորդները վրայ ցատկելով կը բզքտէ զանոնք։

Ուրիշ երկու նպատակի կը ծառայէ առիւծի մորքին գունաւոր ըլլալը, նախ կը պահուի իր թշնամիէն, երկրորդ դիւրութիւն կուտայ նոր որսեր բռնելուն։

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸ ԼՈՂԱՅ ԿՈԿՈՐԴԻԼՈՍԸ

Իսկապէս ինչպէ՞ս կը լողայ այս սոսկալի կենդանին։ Կարճ սրունքներ, հասա եւ ծանր մարմին։ Բնութիւնը ահա ասոր ալ դիւրութիւն տուած է եւ ատոր համար երկայն պոչով մը օժտած է զայն։

Այս երկայն պոչին չնորհիւ կոկորդիլոսը ուզածին պէս կը լողայ, խորասոյզ չուրերը կը մտնէ։ Եթէ պոչը երկայն չըլլար, տեղէն իսկ չէր կրնար չարժիլ։

ՀԱՇՈՒԻ ԴԱՍԻՆ ՄԷՋ

— Ծովսէփ, եթէ 25 հատ տանձ ունենաս եւ անոր 10 հատը ուտես ի՞նչ կ'ունենաս։

— Փորիս մէջ խիթ կունենամ։

100 ՏԱՐՈՒԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Արամ.— Կուզէի այդ հարիւր տարի առաջ պատերազմի մասնակցիլ։ Ինչ լաւ պիտի ըլլար։

— Ինչո՞ւ, ինչ պիտի ընէիր։

— Որովհետեւ եթէ այդ պատերազմին մասնակցած ըլլայի, պէտք չպիտի մնար սա պատուհանը դռը յուրի պէս ծարվելու։ Ամէն բան պիտի գիտնայի։

ՁԱՆՁԸ ԵՒ ՓԻՂԸ

Ձանձ մը նստած էր փիղի մը գլխուն եւ կը պատէր անոր մարմնին բոլոր մասերուն վրայ անդադար։ Այսպէս ժամերով մնաց, չդլեցաւ, անանեցաւ անոր պատուհասիններով եւ ձանձրանալով ուզեց չուել։ Կենդանին բոլորովին անտարբեր կը մնար եւ երբեք կարեւորութիւն չէր ծար։

Ձանձը չսեկնած, դարձաւ փիղին եւ ըսաւ։

— Փիղ ազգար, եթէ քեզի նեղութիւն եւ յոգնութիւն կը պատճառեմ, ըսէ, մեկնիմ եւ քեզ անհանգիստ չընեմ։

Փիղը որ մինչեւ այդ երբեք տեղեկութիւն չունէր իր փոքրիկ եւ աննշմար հիւրէն, զարմանքով բսաւ։

— Ձու գոյդ զգացած չկի որ երթալէդ բան մը զգամ...։

ՓՈՔՐԻԿ ՆՕԹԵՐ

Հաշիւ եղած է որ ամէն տարի 11 միլիոն ժուռնալներ տեղի կունենան աշխարհիս վրայ, այսինքն օրը 30,000։

Կիւթէնպէրկի գիւտը գոնուելէն ի վեր մօտաւորապէս 50 միլիոն կտոր գիրք տպուած է։

Ճափոնական ձիթու քաղաքին աղջիկները հիմնած են միութիւն մը, որուն անդամակցողները կ'երդնուն չամուսնանալ ոգելից ըմպելի գործածող այրերու հետ։

Հաշուի մը համաձայն կնոջ գրլուխը ունի չուրջ 70 000 մազեր։

Հին Աթէնքի, Փրէյայի եւ չրջաններուն մէջ, քաղաքական իրաւունքներէ զրկուած 40,000 ըսաբրուկներ կ'ապրին։

Աչխարհիս վրայ օգի ամենագործուր հոտանքը կ'անցնի Ազլամեանի վրայէն եւ ունի ժամական 36 քիլօմեթր արագութիւն։

— Վերջին քսան տարուայ մէջ, Արժանթին ժառ են 1,148,962 Սպանացիներ եւ 1,019,764 Իտալացիներ։

—Աչխատասիրական Քառլիթօ Ջափլինի «Քաղաքի լոյսերը» չարժանկարի իրեն ըրած չահը 110 միլիոն Ֆրանքի հասաստր է։

— Երկրագունդի բոլոր ծովերու տարածութիւնը 1 330 000,000 քառակուսի քիլօմեթր է։

— Մրքսկայի ազգային գրադարանը ունի 800,000 հատոր գրքեր, Չիլիինը՝ 783,956, Պուէնոս Այրէսինը՝ 425 000, Հավանայինը՝ 207, 423, Ռիօ տէ Ժանէյրոյինը 124000 եւ այլն։

կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ՕՏԵԼ ԴՈՒՆ ՔԷՋԻ
ԵՒ
ԱՄՍՏԸՐ ՔԻՕԻ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անանուն ընկերութիւն.— դրամագլուխ 3,000,000 ֆրանք. որ կրնայ 33.000,000 ֆրանքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոչումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պատուհանց
Սավոյ Օթելի տէմի, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
ԱՒԱՆԴԻ ՊԱՑՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՕԺԻՏ
Ներչխատրեալ տոկոս 5½ %, Ասկէ զատ ժամնակցութիւն ընկերութեան չահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՁԻՒՂ
ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ
Կալուածի վրայ փոխատուութիւնք վճարելի 10—15—20 տարիէն, որոչուած ժամանակին առաջ ուզողը կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ *մինչեւ 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը* 135 *միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 50 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։*

Ամէն թղթակցութիւն ուղղել՝ B. P. 821, Beyrouth

UNITED STATES LINES
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՉԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԻԾ
Աչխարհի ամենէն ապահով, չքեղ եւ արագ նաւերը

(Շաբաթական կանոնաւոր երեթեք Հավրէն Շէրպուրկ և Նիւ Եորք)

Նաւերու անուններ		Մեկնումի թուականներ		
Մանհ. Քթան	»	6	*Յուլիս*	*Հավրէն*
Բր'զիաէնի Բուլվէյք	»	13	»	*Շէրպուրկէն*
Ուաչինկթըն	»	20	»	*Հավրէն*
Բրէզիաէնթ Հարթինկ	»	27	»	»
Մանհաթթան	»	3	*Օգոստոս*	»
Բրէզիաէնթ Հարթինկ	»	10	»	*Շէրպուրկէն*
Ուաչինկթըն	»	14	»	*Հավրէն*
Բրէզիաէնթ Հարթինկ	»	27	»	»

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Ընդհ. գործակալութեան
ՀԻԹԹԻ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ
Հեռաձայն 8—00. Մատաթ փողոց Պէյրութ. B. P. 511
Հեռագր. հասցէ.— «HITTFRER»

ՏՕՔԹ. Տ. Գ. ԼՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԼ ՓՈՐԻՋԻ ՀԻԻԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ
8 ՓՈՂՈՑ ՆԷՋԻՊ—ՀԱՏԱՏ, ՀԱՒՈՒԶ ԼԱՍՔԻ

Տրիար տարիներու ընթացքին Փարիզի մէջ իր ուսումը կատարելագործելէ եւ հիւանդանոցներու մէջ մեծ հմտութեան եւ երկար փորձառութիւններ ստանալէ վերջ, վերադարձած է Պէյրութ եւ հաստատած իր սեփական դարմանատունը Նէհիպ-Հաթատ փողոց թիւ 8։

Գիտական ամենավերջին մեթոտներով եւ ելեթրաթուժութիամբ (Diatermo-therapie) ճարհին եւ ի մասնաւորի կանանց վենեռական, Ֆրանկախս, ճոռ եւ հին ջերմամիզութիւն, փռօսթաթի, սեռմճամանի, միզամանի եւ անկարողութեան հիւանդութիւններուն տկարութիւններ։ Նմանապես կը դարմանէ արեան եւ ընդհ. տկարութիւններ, ռումաթիզմ (Rhumatisam) մորթային հիւանդութիւններ, մանիթակազոյն ճառագայթներով (Rayon ultra-violet)։ Մասնաւոր ելեթրականութիամբ (Electro-coagulation) կատարեալ դարմանում կոկորդ amygdaleի Hemoroideի։

Ընդ. ժամեր 8—12 եւ 2—8։ Կիրակի եւ օրական օրեր միայն կէսօր։

ԱՊԻՒԼ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ
ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ՓԱՌՁԻ ԵՒ ՊԼՅՈՒԹԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Արուեստագիտական ճաչակով օժտուած հարապատ լուսանկար մը կրնաք ունենալ միայն դիմելով ԱՊԻՒԼ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆԸ, ուր ամենայժտարահաս չամախորդներն անգամ կ'ստանան կատարեալ գոհացում։

ԲԱՑԱՌԻԿ ՁՆՂՉԵԱԼ ԳԻՆԵՐ ՄԱՍՆԱՑԻՆ ՆՂԱՆԱԿԻ ՍՈՓԻՆ

Պիտական լոյսի խաղերով բօսիք քարթ (6 հատ 150 Ա. Դ. (12 » 200 Ա. Դ.

Համրանկար հարսանեկան կամ առանձին բօսիքէ, (6 հատ 400 Ա. Դ. (12 » 600 Ա. Դ.

Յարգելի չամախորդները փոխարժէքը կը վճարեն այն տեղն իրենց լուսանկարներէն։

ՅՕՓՕ ԱՊԻՒԼ 9 Ավրեհ Ֆրանկօ

ՁԱՇԱՐԱՆ "ԼԻԼԱ"
ՆՈՐ ԲԱՑՈՒԱԾ Է
«ԼԻԼԱ»
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՁԱՇԱՐԱՆ—ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
ՎԱՀԱՆ ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԵՐՈՒԱՆԴ ՁԷՆՏԷՐՁԵԱՆԻ
Գուրճ— Հին Սերայի եսեի աճկիւնը
ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ ՄԻԱԿՆ Է·
Հալէպի րճեիր իւղով, ոչխարի քարմ միսով եւ խճամով պատրաստուած կերակուրներ·

ՄԱՏՐՈՒԹԻԻՆ,
ՍՐԱՀ ՍՊԱՍՍԻՐԿՈՒԹԻՒՆ
ՄԻԱՍ ՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐ.

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ
Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՋԻԻ, ՀՈԹ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՑ* հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունուի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6
իր կլինիքին մէջ rue de Damas, No. 15
Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի raporով։

Ագքատ հիւանդներու ձրի դարմանուած մէջ են իրենց ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

Ց. Կրպիճեան եւ Որդի
ՊԻՂԻՆՁԷ ՆՈՐ ՀՐՇԷՁՆԵՐ ԼԻՊՆԱՆ ՄԱՐԳԱՅՈՎ

Երաչխաւորուած 20 տարուան համար

Րիի ԳԱԲԻՍԻԼԻՆ թիւ 43

Ցուխահանելու Կրպիճեան եւ Որդի Գործարանին մէջ կը գիւղին՝ օտա կատարելագործեալ յորինուածով եւ ամենագործնական բաղադրութիւններով գործող եւ 20 ֆիլօկրամ ցնօղ մի դիմացող պղինձէ հրակրներ, ԼԻՊՆԱՆ մարքայով։

Ացոնք արձանագրուած բլլալով Գաղափարական ցնօղութեան Տնօրէնութեան մօտ, ճաեւ արժանացած են Ֆրանսական բէնֆէ յանձնախումբի գնահատման։

Գինները չափազանց դիւրամատչելի եւ Արդիւնքը երկվայրկեանական է։

Մահճակա՞լի կամ Աթո՞ռի պէտք ունիս, գնէ՛

Ekvall վաճառանիշով մահճակալ մը, որ ծանօթ է այժմ ամենուն գիծ՝ 8—8.50 եւ 16.50 ս. ոսկի վճարումի դիւրութիւններ.—

Հասած են մեր ծալլուող աթոռները տոկուն, ներկայանալի, թեթեւ եւ դիւրամատչելի ամէն իսակի։—

Բնական գոյնով հատը 130 ս. դ. րնկոյզի գոյն՝ հատը 135 ս. դ.

—o—

Գիւղ երթալէ առաջ այցելէ մեզ անգամ մը եւ գնէ աթոռ մը որ կրնայ ծառայել քեզ տարիներ շարունակ, քլլայ գիւղը թէ տանդ մէջ։

Մեր մահճակալները կը ծախուին նաեւ Mr. Emin Adadaի տուն, Avenue Foch։

Թայց ո՛չ նոյն վճարումի դիւրութիւններով։

ԴՆՂՈՐՑԱՐԻ ՁԻՒՂ

Hidro-milkuderm: Ոսկերաց եւ թեւերաց տակը կը հոտի ն, տիկին օրիորդ, Պարոն, եւ հասկ կը զգացի՞ս, պէտ՛, **Hidro-milkuderm** տպիտակ հեղուկ քիւպ մը եւ զործածէ. գոյն. օտար մը հոտ, հոլիերը համամատարար կազդած է ու անհետ հոտ իսպառ անհետացած պիտի բլլայ։—
Pommade Desitin&Poudre: Ծակն տուն պէտք է ունենայ **Desitin** երեսի **boutons** այրուցքի, մորթի հիւանդութեանց լաւագոյն եւ ազդեցիկ Քսուածքն ըլլալով։
Coricide parfait: Ոտիդ կոշտերէն (եաւլր) իր տառապի՞ս, գոր ծածէ. **Coricide parfait** եւ կոշտերդ արմատախիլ բլլալ մինչ եւ լաւագոյն դեղն է։
Dr. THILO & Co. Մարքան ծանօթ է արդէն ամէնուն, զործածեցէք նոյն վաճառանիշը կոտ, **Chlorure d'Etyle, serum glucosé, Emetine, Huile camphré** եւ [illegible] ոտքի յոգնածին կիրառով պատրաստուած են եւ ունին երկար տարիներու ծառայութիւն մը ու ծանօթ են ամէն աշխարհին։

Ամէն տեսակ գործի, գնուժի եւ այլ մանրամասնութեանց համար դիմել՝

Սուրիոյ եւ Լիբանանի Ընդհ. Գործակալ *ՏՐՈՒԹԻՒՆ ՔՂՇԻՇԵԱՆԻ*
Գործ—Իարխ 123 Rue des Postes, al'Orient-ի կից B. P. 810 Beyrouth

նոնք բոլորն ալ եղած էին իր մտերիմ բարեկամները։ Հաւատացած էր որ այդ խոստովանութիւնները պիտի ըլլային իրպաշապահողականը։ Իր սիրային արկածները հեղինակութիւն և ուժ կը ներչնչէին իրեն, կրնայի՞ն ըսել որ անիկա չէր սիրուած այրերէն։

Փոխունէն ալ այդ կեցուածքը ունեցաւ իր դատաւորներուն առջեւ, մերկացուց կուրծքը, ցոյց տուաւ գեղեցկութիւնը և ազատ արձակուեցաւ։ Լիան կը հաւատար որ ինքն ալ անպարտ պիտի արձակուէր այդ դատավարութեան մէջ։ Այրեր էին կեցած իր դիմացը, կը ճանչնար անոնց հոգին։ Ըստ էնէ եղած էր միայն մէկ անգամ, անգլիացի ծովակալը խախտած էր իր հաւատքը, բայց չուտով կազդուրուած էր Մատրիտ վերադարձին։ Լափէրք՝ Ֆրանսայի Գաղանի Սպասարկութեան գլխաւոր նեցուկներէն մէկը որմէ չատ բաներ սորված էր ինք, անձնատուր եղած էր հիմա իրեն։ Անոր խօսքերուն եւ նուիրումին վստահելով էր որ եկեր էր Փարիզ, հակառակ ծովակալին ազդարարութեան։ Լիան ինքզինքը կը նկատէր վտանգէ զերծ։ Անվրդով ու ինքնավստահ երեւոյթով մըն է որ կը վերադարձէր այժմ այս ամրաստանութիւնը, թող հակնան որ սիրուած էր։

Տարւոյն սկիզբը իր ընդհատուած ճամբորդութեան մասին եղած հարցումներուն, պատասխանեց այնպէս ինչպէս պատասխանած էր Լոնտոնի Ոստիկանական Տեսչութեան մէջ։ Սղջիկ մը ունէր, սիրահարներ ունեցած ըլլալու իրողութիւնը մեծցուցած չէր մայրական սէրը իր կուրծքին տակ, իր ձայնին խանդակաթ ու գուրգուրալուտ չեչտը գաղափարը կուտար այդ զգացումին։

— Եւ բոլոր սիրահարներէն ալ մտերիմ խոստովանութիւններ լսած էք, հարցուց նախագահը։

— Անչուշտ։

— Անոնք խօսած են հարկաւ ձեզի պատերազմին մասնցած իրենց տառապութիւններուն մասին։

— Երիկմարդիկ տրամադիր են միշտ խօսելու իրենց բրածներուն մասին այն կիներուն որ կը սիրեն։

— Թերեւս դուք փորձած էք երբեմն սոխպումով փրցնել այդ խոստովանութիւնները։

— Երբեք, երիկմարդը կը պարծենայ անպատճառ, չատ անգամ եթէ պարծենալու բան չունի։

Անկասկած խորհեցաւ Ձորձի մասին, երբ աւելցուց հետեւեալ բառերը։

— Ճաճախ երբ կը խօսին դիս չհետաքրքրող նիւթերու մասին, մերժած եմ մտիկ ընել, չեմ հետաքրքրուած թէ ինչեր տեղի կ'ունենային ձակատը, ես գինուոր չեմ, չեմ սիրեր այս պատերազմը։

— Տը Լոտան խօսեցա՞ւ ձեզի Գերմանիոյ վրայ կատարելիք օդային յարձակումներուն մասին։

— Կարելի է որ խօսած ըլլայ։

— Ծարձակումներէն առա՞ջ...

— Հաւանական է, երբ երիկմարդը ննեւրուզ մէջ է, անկիա կը խօսի ֆեղի չատ մը բաներու մասին, կը խօսի առանց մտածելու, ամէն անգամ որ չես լսեր, կը հասկանաս։

Լիան չատ լաւ գիտէր որ գինքը գատողները իրենք ալ հաւկած էին հաղորդութեանց գիմքէն ի վեր, ապացոյցներ չունէին գինք գատապարտելու համար, Իր անիրով արտայայտութենէն բան չսիսալեցաւ նոյն իսկ այն պահուն երբ իրեն յայտնեցին որ Տը Լոտանը գնդակահարուած էր պատերազմական ատեանին կողմէ՝ յարձակման լուրը Գերմանացիներուն հաղորդած ըլլալուն համար։

— Հարիւրապետը ինչպէ՞ս հաղորդեց այս տեղեկութիւնը Քշնամիին։